

Občina Moravske Toplice

LIPNICA

Glasiilo občine Moravske Toplice, Leto XVIII, Številka 100, 6. april 2012

Očistili smo občino

Vsem občanom in občankam želimo prijetne velikonočne praznike
Župan Alojz Glavač, občinski svet
in uprava občine Moravske Toplice

Iz vsebine:

Stanje čistilnih naprav - str.2

Očistili smo občino - str.3

Kmetijski nasveti - str.6

Naj bo tako kot nekoč - str.13

Intervju: cimbalist Darko Kržanko - str.14

Dan žena - str.17

Ne mečimo hrane v stran - str.18

Zvončki za mamico - str. 20

Nagradna križanka - str.23

LOKALNA INFORMACIJA JE ŽIVLJENJSKEGA POMENA

Ob jubilejni, stoti številki Lipnice smo za nekaj prigradnih besed naprosili tudi župana občine Moravske Toplice Alojza Glavača. Že v uvodu je poudaril, da so lokalne informacije življenjskega pomena za delovanje lokalne skupnosti. Tudi zato se je kmalu po oblikovanju Občine porodila ideja o izdajanju občinskega glasila z imenom Lipnica. »Čeprav v skromnejši »obleki« in le občasno, je Lipnica odsevala življenje in delo občanov, društev, krajevnih skupnosti in na koncu koncev tudi občine. Začeli smo z informativnim glasilom, ki je s sprejetjem ustreznega odloka postalo uradno glasilo občine in kot tako tudi sestavni del knjižničnega gradiva. Četudi sodimo med najmanj razvita območja v Sloveniji, je Lipnica s svojo vsebino in prikazom dela in uspeha posameznikov, skupin in društev ter lokalne skupnosti dvigala samozavest med občani. Vse prevečkrat smo premalo ponosni na svoje dosežke in uspehe! Morda je tudi Lipnica prispevala delček k temu, da so naše dosežke spoznali tudi drugod. Čas informacijske dobe je Lipnico predstavil tudi svetu, kajti njena vsebina je na ogled na spletni strani Občine. Lipnica je in bo ostala glasilo vseh občanov, zato sem vesel vsakega novega imena, ki se pojavi pod prispevkom, objavljenim v Lipnici. Vsem znanim in neznanim ustvarjalcem Lipnice velja zahvala in pohvala za dosedanje sodelovanje, obenem pa želim, da bi še naprej sodelovali pri bogatenju njene vsebine. Ker pa smo v času velikonočnih praznikov, naj izkoristim priložnost, da vsem bralkam in bralcem, seveda tudi vsem občanom in občankam občine Moravske Toplice, zaželim čim več toplih trenutkov v krogu družine in najbližjih.

Župan Alojz Glavač

UREDNIKOV KOTIČEK

Lipnica je znova med vami, spoštovane bralke in bralci! Rahlo odeta v svečana oblačila, povezana z jubilejem, ki se skriva na naslovnici. Namreč, gre za stoto številko Lipnice, ki je kot občinsko glasilo zaživela pred 18 leti. Pričeli smo s skromnim obsegom in z občasnim izhajanjem, danes, ko smo tudi na pragu polnoletnosti, pa želimo priti z Lipnico v vaše domove vsaj enkrat mesečno. Ob tej priložnosti se kot odgovorni urednik zahvaljujem vsem mojim predhodnikom, članom uredništva in seveda vsem tistim, ki ste oziroma so s svojim pisanjem oblikovali podobo in vsebino Lipnice. Tokratna, jubilejna številka je, upam vsaj, pestra, barvita, informativna, s kopico zanimivega in tudi poučnega branja. Vanjo smo umestili skorajda vse, kar se je zanimivega dogajalo v preteklem mesecu v naši občini, zato mi ne preostane nič drugega, kot da vam zaželim prijetnih trenutkov ob branju njene vsebine.

Vaš urednik Boris Cipot

OBČNI ZBOR UPOKOJENSKEGA DRUŠTVA

Na svojem rednem letnem srečanju so se v Andrejcih dobili upokojenci naše občine. Pregledali so delo Društva in njegovih sekcij, razčlenili naloge, ki jih čakajo v letošnjem letu in se na koncu tudi prepustili prijetnim trenutkom. O opravljenem v lanskem letu in o ciljih, ki so si jih zastavili v letošnjem letu, pa v naslednji številki Lipnice.

OBILO PRIPOMB NA SPREMEMBO PROSTORSKEGA NAČRTA

Osrednja pozornost zadnje seje Občinskega sveta občine Moravske Toplice je bila namenjena obravnavi sprememb občinskega prostorskega načrta. Priprave na tako obsežen poseg so se pričele pred štirimi leti, v lanskem letu je bil osnutek občinskega prostorskega načrta skupaj z okoljskim poročilom na ogled javnosti, opravljene pa so bile tudi kar številne javne razprave o njegovih novostih, plod razprav pa so bile tudi številne pripombe. Kar 583 posamičnih pripomb, od tega 285 pripomb za opredelitev stavbnih zemljišč na vinorodnih območjih, 179 za spremembo statusa stavbnih zemljišč nazaj v kmetijska, 129 pripomb pa se je nanašalo na ohranitev statusa stavbnih zemljišč na vinorodnih območjih. Vse pripombe je stroka pretehtala, v osnutek prostorskega načrta pa vnesla tiste, ki so se ji zdele smiselne in smotrne, je svetnikom dejala Jana Kovač iz soboškega ZEU, ki je pripravljala načrt. Zanimivo je, da naj bi bilo po podatkih ZEU v občini Moravske Toplice na vinorodnih območjih kar 200 hektarjev nepozidanih stavbnih zemljišč, še 130 hektarjev pa v ostalih naseljih po občini. Javna razprava je pokazala, da želijo občani vseeno še približno 180 hektarjem kmetijskih zemljišč spremeniti status v stavbna zemljišča.

Svetniki so nato obravnavali odlok o oblikovanju sveta razvojne regije, v katerem pa občina Moravske Toplice ne bi imela svojega predstavnika, naše interese naj bi zastopal predstavnik občine Beltinci. Pestra in zanimiva je bila točka dnevnega reda s svetniškimi pobudami, vprašanji in mnenji. Med drugim je bila izrečena pobuda o gradnji »občinske« vinske kleti. Svetniki niso podprli predlog vodstva Zavoda vrtci občine Moravske Toplice o spremembi sistematizacije, s katero bi pridobili polovični oddelek v Bogojini. Poleg tega so odločili, da tudi v letošnjem letu cene pomoči na domu ostanejo na lanski ravni. V točki razno pa je župan Alojz Glavač svetnikom postregel z obširno informacijo o dogajanjih, povezanih s projektom Rimske Čarde, ki se je zaradi likvidnostnih problemov zasebnega vlagatelja znašel v slepi ulici.

bc

ČISTILNE NAPRAVE IN KANALIZACIJSKI SISTEMI V OBČINI MORAVSKE TOPLICE V UPRAVLJANJU PODJETJA ČISTA NARAVA

Čistilna naprava Lukačevci je bila izgrajena leta 1999 kot največja v Občini Moravske Toplice z velikostjo 2000 enot, kjer se čistijo odpadne vode iz stanovanjskih objektov naselja Moravske Toplice, Noršinci, Mlajtinci, Lukačevci, odpadne vode iz kompleksa Term 3000 in Vivat M.Toplice. Zaradi razširitve obeh kompleksov in povečanja priključenih prebivalcev je bila leta 2007 čistilna naprava razširjena na 4500 enot. Dolžina cevi kanalizacijskega sistema v vseh naseljih je 26.513 m. Za pravilno delovanje ČN Lukačevci se tudi vodijo obratovalni dnevnik in izvajajo meritve v skladu z monitoringom o obratovanju čistilne naprave, ki se izvaja 4 x letno.

Letni povprečni učinek čiščenja za ČN Lukačevci za leto 2011 je:

po KPK 94,8 %

po BPK5 98,9 %

Letna količina prečiščene vode znaša cca **170.000 m³**.

Čistilna naprava Ivanci je bila izgrajena 1998 kot prva v občini Moravske Toplice z velikostjo 350 enot. Na njej se čistijo odpadne vode iz stanovanjskih objektov naselja Ivanci. Dolžina cevi kanalizacijskega sistema je 3.431 m.

Za pravilno delovanje ČN Ivanci se tudi vodijo obratovalni dnevnik in izvajajo meritve v skladu z monitoringom o obratovanju čistilne naprave, ki se izvaja 2-krat v roku dveh let.

Letni povprečni učinek čiščenja za ČN Ivanci za leto 2011 je:

po KPK 93,2 %

po BPK5 97,6 %

Letna količina prečiščene vode znaša cca **7.000 m³**.

Čistilna naprava Tešanovci je bila izgrajena 2000 z velikostjo 650 enot. Na njej se čistijo odpadne vode iz stanovanjskih objektov naselja Tešanovci. Dolžina cevi kanalizacijskega sistema je 4.755 m.

Za pravilno delovanje ČN Tešanovci se tudi vodijo obratovalni dnevnik in izvajajo meritve v skladu z monitoringom o obratovanju čistilne naprave, ki se izvaja 2-krat v roku dveh let.

Letni povprečni učinek čiščenja za ČN Tešanovci za leto 2011 je:

po KPK 90,0 %

po BPK5 97,7 %

Letna količina prečiščene vode znaša cca **14.000 m³**.

Čistilna naprava Bogojina je bila izgrajena 2002 z velikostjo 950 enot. Na njej se čistijo odpadne vode iz stanovanjskih objektov naselja Bogojina. Dolžina cevi kanalizacijskega sistema je 7.695 m.

Za pravilno delovanje ČN Bogojina se tudi vodijo obratovalni dnevnik in izvajajo meritve v skladu z monitoringom o obratovanju čistilne naprave, ki se izvaja 2-krat v roku dveh let.

Letni povprečni učinek čiščenja za ČN Bogojina za leto 2011 je:

po KPK 92,3 %

po BPK5 92,9 %

Letna količina prečiščene vode znaša cca **17.000 m³**.

Kanalizacijski sistem Martjanci je bil zgrajen po etapah v času od 1995-1998. Dolžina cevi kanalizacijskega sistema je 5.306 m. Odpadne vode se čistijo na čistilni napravi Murska Sobota. Letna količina prečiščene vode znaša cca **23.000 m³**.

Očistimo Slovenijo 2012

V OBČINI MORAVSKE TOPLICE SMO POSTALI SKRBNJEJŠI DO OKOLJA

Temeljna ugotovitev letošnje globalne akcije Očistimo Slovenijo, ki je zajela tudi vseh 28 vasi občine Moravske Toplice, je nadvse spodbudna. Zbralo se je manj odpadkov kot

Tudi v Moravskih Toplicah se je našlo kar nekaj odpadkov

v lanskem letu, kar pomeni, da smo postali bolj skrbni do okolja, v katerem živimo. Pa vendar, 24. marec je na čistilno akcijo privabil kar 1155 občanov in občank vseh starosti in generacij. V akcijo so se vključila praktično vsa društva in organizacije v Občini, šole in vrtci in druge prostovoljce. Čeprav uradnih podatkov o »izplenu« akcije še nimamo, pa so nam udeleženci akcije povsod zatrjevali, da so letos nabrali precej manj odpadkov kot ob lanski akciji. Nekdanja divja odlagališča v občini so bila popisana, sanirana in urejena, iz njih je bilo v zadnjih dveh letih odstranjenih in odpeljanih na deponijo 3500 kubičnih metrov odpadkov, na nekdanjih odlagališčih pa je bilo zasajenih 200 dreves. Mlajtinsko »smetišče« se je spremenilo v nov »učni park«, ki v ničemer ne spominja na čase, ko se je tod trlo odpadkov. Podobno usodo je v akciji doživelo tudi divje odlagališče pri Filovcih: »vrli« prostovoljci so ga sanirali in zasadili mlada drevesa. Dejstvo je, da smo postali bolj pozorni in občutljivi na okolje, da nam ni vseeno, kaj se z njim dogaja. Tudi zato je nek »patek«, ki si je privoščil, da je v gozdu Keber, med Sebeborci in

Divje odlagališče bo moral odstraniti njegov »avtor«

Vanečo izpraznil za dobro prikolico nesnage, kaj hitro dobil okoljski inšpektorski obisk. Naložili so mu sicer blago kazen, v najkrajšem času pa mora na svoje stroške odstraniti vso navlako, ki jo je pustil v gozdu.

Sicer pa vam ponujamo nekaj utrinkov akcije Očistimo Slovenijo, ki jih je ujelo oko kamere urednika Lipnice.

bc

V Tešanovcih se je med čiščenjem našel tudi trenutek za fotografiranje

V Sebeborcih je bilo vdeti polno mladih obrazov

Na poti do Krncev klepet z županom

V Krncih so se čiščenja lotili z vso vneto

Tudi v Filovcih je bilo veliko mladih obrazov

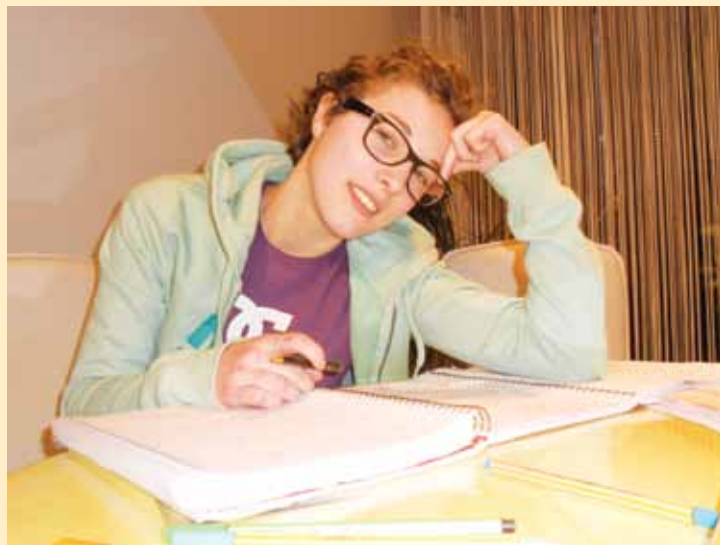

Na nekdanjem divjem odlagališču so zasadili sadike

Tudi župan Alojz Glavač ob pozornem podžupanu Gezi Džubanu je poprijel za orodje

KAJ MENITE O LIPNICI?

Gimnazijka Kaja Cipot iz Tešanovec, si najraje ogleda slikovna gradiva Lipnice. Pravi, da v glasilu pogrēša vsebine, ki bi bile namenjene mladim.

Boris Tivold iz Martjanec vedno prelista Lipnico, saj tako spremlja aktualne dogodke v občini.

Upokojenki iz Tešanovec, Vilma Kuhar (na desni) in Vera Cipot (na levi), vedno z veseljem pričakujeta novo številko Lipnice. V glasilu sta pozorni predvsem na objavo družabnih prireditev.

Gospod Kerman (na desni) in Banko (na levi) iz Noršinec pravita, da je Lipnica informativen in ažuren mesečnik. Občanom ponuja koristne in aktualne informacije.

Anglež Chris Parker (na desni), ki je svoj novi dom našel v Vučji Gomili, pohvali občinsko glasilo. S prijateljem Ernjem (na levi) se z veseljem udeležita raznih prireditev, ki jih zasledita objavljene v Lipnici.

Vedno nasmejana Božica Lovrenčec iz Filovec, vsak mesec prebere celotno glasilo in je zelo zadovoljna z vsebino Lipnice.

KMETIJSKI NASVETI

Suša je prizadela celotno območje Pomurja. Od meseca avgusta na območju Pomurja ni bilo omembe vrednih količin padavin. Posledice so že vidne na vegetaciji. V nadaljevanju želimo podati informacije katere tehnološke ukrepe je smiselno izvajati na področju rastlinske pridelave, ki bodo omilili manjka padavin.

Ukrepi na poljščinah

Pogoji ob setvi ozimnih žit in oljne ogrščice v jesenskem času 2011 so bili izredno ugodni, saj so vremenske razmere dopuščale, da so se lahko tudi pozne setve opravile v kvalitetno pripravljeno in uležano zemljo. Po jesenski setvi ozimin je zaradi manjka padavin razraščanje žit potekalo dlje časa. Razvoj ozimnih posevkov v tem spomladanskem času rasti ni najboljši. Posevke pesti suša, le ta pa je prišla najbolj do izraza na lahkih oziroma peščenih tleh. Na območju Pomurja imamo posejanih 17500 ha njivskih površin z ozimno pšenico, z ozimnim ječmenom 5.800 ha, z ozimno ržjo 700 ha, z tritikalo 1.000 ha, piro 100 ha in ozimnim ovsem 150 ha njivskih površin. Nasplošno ugotavljamo, da posevki ozimnih žit niso pravilno razraščeni in jim z dognojevanji v teh sušnih razmerah težko pomagamo. V nastalih razmerah je nesmiselno gnojiti, svetujemo pa Vam, da pozorno spremljate vremenske napovedi in se ob napovedi padavin čim prej odločite in dognojite tako ozimna žita, kot tudi oljno ogrščico. Posledice slabšega razraščanja se bodo pokazale v zmanjšanem številu klasov na m² ter na zmanjšanem pridelku zrnja ob žetvi.

Obdelovanje zemlje v sušni pomladi

V letošnji suhi pomladi je osnovna skrb obdelovalcev zemlje, da v čim večji meri ohranijo vlago v tleh. Opozarjamo, da z nepravilnimi postopki obdelave tal (globoko oranje spomladi ali puščanje odprte brazde) ne zapravljajo vlago iz ornice. Na njivskih površinah priporočamo izvajanje nekaterih nujnih agrotehničnih ukrepov:

- Na zoranih površinah takoj zapremo zimsko brazdo, da preprečimo izhlapevanje vode iz tal in izgubljanje vlage z ornice. Brazdo zapremo z vlačo ali z lahko klinasto brano,
- Na ozelenjenih njivskih površinah s prezimnimi dosevkami za podor takoj prekinemo vegetacijo. Posevek zmulčimo ali z orodji za konzervirajočo obdelavo plitvo vdelaemo v tla. Za minimalno obdelavo uporabimo diskaste ali rotacijske brane,
- Eden izmed možnih načinov prekinitve vegetacije je tudi desikacija. Posevek poškopimo s herbicidom na osnovi glifosata. Počakamo do optimalnega roka za setev posameznih spomladanskih kultur in opravimo direktno

setev na strukturnih, lahkih peščenih ali humusnih tleh. Na težjih tleh, razpokanih od suše in v slabem strukturnem stanju priporočamo minimalno obdelavo. Na tleh kjer je plazina uporabimo plitve grebače v kombinaciji z rotacijsko ali diskasto brano in kolutnim valjarjem,

- Če se ne odločimo za desikacijo ali nimamo orodij za konzervacijsko obdelavo potem prezimni posevek za podor takoj plitvo podorjemo. Ko njivo preorjemo, brazdo takoj zgostimo z zgoščevalnimi valji ali pa jo zravnamo s kolutasto brano ter tako zapremo brazdo, da se preveč ne izsuši,
- Posevke ozimih žit priporočamo čimprej pobraniti, da se vlaga iz tal ne izgublja po nepotrebem. Za brananje posevkov so primerne lahke ali srednje težke zobate brane ali mrežne brane ali česala.

Pri načrtovanju poljedelske pridelave pa nikar ne pozabimo, da so osnovni srednjeročni ukrepi za ublažitev posledic suše: pester kolobar, rastišču in klimatskim spremembam prilagojena obdelava tal, uravnoteženo gnojenje in zadostna preskrbljenost tal s kalcijem in kalijem, ohranjanje in izboljšanje strukture tal ter povečanje humusa v tleh.

Nasveti pri pripravi tal, setvi, presajanju in oskrbi zelenjadnic v sušnem marcu

Zimsko brazdo takoj zravnamo z vlačo ali z lahko klinasto brano (zapremo). Ozelenjene njivske površine - dosevke za podor, čim prej zmulčimo ali poškrpimo s herbicidom (na podlagi glifosata), ali plitko podorjemo in takoj zgostimo in zapremo brazdo z zgoščevalnimi valji ali diskastimi branami v kombinaciji s kolutnim valjarjem. Po setvi zelenjadnic, ki imajo drobno seme (npr. čebula, korenček, peteršilj) priporočamo uporabo valjarja.

Pridelave večine vrtnin si v Pomurju brez namakanja ne moremo predstavljati, zato poteka pridelava večine vrtnin na območjih, kjer je možno namakanje.

Pri pridelavi vrtnin v zavarovanih prostorih moramo tudi v deževnih letih rastlinam redno dovajati vodo, zato

v zavarovanih prostorih v tem času izvajamo namakanje tako kot običajno.

Pri pridelavi vrtnin na prostem običajno tem voda primanjkuje v poletnih mesecih in je namakanje usmerjeno predvsem na poletje. Sedaj pa bo v sušnem marcu namakanje ponekod potrebno kmalu po presajanju sadik zelenjadnic (npr. solate) in tudi po direktni setvi vrtnin, če se bo sušno vreme še dalj časa nadaljevalo. Vlažnost tal je v tem času v veliki meri odvisna od samega tipa tal in vsebnosti humusa. Če presajamo sadike v lažja peščena, suha tla, priporočamo namakanje oz. zalivanje takoj po presajanju. Če je vlage v tleh dovolj pa se lahko z namakanjem še nekoliko počaka. Pomembno je, da koreninska gruda ostane vlažna in se ne izsuši. Za zadostno vlažnost tal moramo običajno skrbeti vsaj toliko časa, da korenine presajenih sadik prerasejo koreninsko grudo. Če se bo sušno vreme nadaljevalo bo treba presajene rastline namakati tudi pozneje.

Pridelovalcem, ki bodo v letošnjem sušnem marcu sejali čebulo in sadili česen priporočamo, da talne herbicide (stomp 400 SC, pri čebuli tudi activus 40 WG) uporabijo takoj po setvi, ko je na površini tal še nekaj vlage, sicer bodo talni herbicidi slabo delovali.

Ukrepi na travinjih

Zaradi plitvega razvoja koreninskega sistema je travinje zelo občutljivo na pomanjkanje padavin. Trenutno na travinjih ni nobene regeneracije travne ruše iz razrastišč in je tudi ne bo dokler ne bo prišlo do večje količine padavin.

Trenutno priporočeni ukrepi so naslednji:

- Pograbljati suho organsko snov in vejevje ter jih odstraniti iz travinja,
- Zravnati krtine,
- Na težjih tleh je nujna uporaba gladkega valjara, da stisnemo pretrgani koreninski sistem z zemljo,

Opomba:

- Prepovedano kurjenje organskih ostankov na travinju,
- Nesmiselna uporaba živinskih gnojil v sušnih razmerah-ožigi, dušik izhlapi,
- Nesmiselno osnovno gnojenje travinja, hranila iz gnojil v sušnih razmerah ne bodo delovale,
- Nesmiselno trošenje apnenih gnojil, saj le-ta v sušnih razmerah še bolj prizadenejo travno rušo-negativni učinek suše je večji,

Šele ob večji količini padavin je smiselno izpeljati osnovno gnojenje na travinju, apnenje in tudi dosejanje trav in detelj v prazna mesta travne ruše.

Pripravili:

- Metka Barbarič, univ. dipl. inž. kmet., specialistka za poljedelstvo,
- Zita Flisar-Novak, univ. dipl. inž. kmet., specialistka za poljedelstvo,
- Breda Vičar, univ. dipl. inž. kmet., specialistka za zelenjadarstvo,
- Dr. Stanko Kapun, specialist za travništvo in pridelovanje krme

PREHOD KRAV MOLZNIC NA PAŠO ALI LETNI OBROK

Končno je nastopila dolgo pričakovana pomlad. Pri nas še marsikje čez vegetacijsko sezono pasejo, ali pa polagajo zeleno krmo v jasli. Za rejo prežvekovalcev je pomembno, da ne moremo brez sorazmerno velike količine osnovne voluminozne krme. V vegetaciji je osnovna krma v obliki paše najcenejša, žal pa ima v Pomurju oziroma na področju občine Moravske Toplice zelo malo kmetij možnost neomejene paše. Preden preidemo na zeleno krmo ali pašo pa moramo narediti postopen prehod, ki naj traja približno 3 tedne. Ta prehod naredimo z zmanjševanjem količine zimske osnovne krme in s povečevanjem paše ali zelene krme. Sama sestava osnovne krme je izredno pomembna za nemoteno delovanje vampa in za zdravstveno stanje prežvekovalca. V samem vampu poteka izredno močna fermentacija. Pri prehitrem prehodu na pašo, ali zeleno krmo se mikroflora v vampu ne prilagodi na nov izvor krme. Izkoristek paše ali zelene krme je bistveno slabši, kot bi lahko bil. Večkrat nastopijo prebavne motnje v obliki drisk. Organizem krave slabi, izgube hranilnih snovi skozi prebavni trakt so velike. Predvsem na začetku prehoda na zeleno krmo ta vsebuje največ vode in moramo dodati strukturno krmo, da zagotovimo minimalno 18 % strukturne surove vlaknine v skupni suhi snovi obroka.

Preglednica 1 : Vpliv sušine v zeleni krmi na zauživanje krme pri kravah :

sušina v travi %	nevno zauživanje v % žive mase krave	
	suhe snovi	prebavljive organske snovi
12 – 14	2,02	1,43
14,1 – 16,0	2,14	1,52
16,1 – 18,0	2,32	1,65
18,1 – 22,1	2,30	1,64

Vamp je kraj kjer je na milijarde bakterij, praživali in kvasovk, ki so gostitelji v prežvekovalcu. Vendar pa ima prežvekovalec od njih veliko koristi. Celulitične bakterije razgrajujejo celulozo, pri čemer se sprošča očetna kislina. Ta predstavlja osnovno gradbeno enoto za tvorbo mlečne tolščice, zato je zelo pomemben postopen prehod na pašo ali zeleno krmo. Prav tako v vampu nastaja propionska kislina, ki je za prežvekovalce vir energije.

Pri krmljenju sveže zelene krme nastanejo velike spremembe v sestavi in lastnostih obrokov. Sveža zelo mlada zelena trava ali detelje, vsebujejo malo sušine in veliko vode. Kot vidimo iz preglednice je tudi zauživanje zelene krme z 12 do 14 % suhe snovi najmanjše. Zato moramo dodajati strukturno in energetske bogato krmo. Za dodajanje energetske bogate krme je priporočljiva koruzna silaža ali žita. Ob prevelikem deležu mlade zelene krme v vampu se spremeni razmerje med acetatom in propionatom. Praviloma pade % mlečne tolščice. Poveča se prebavljivost obroka in preskrba s surovimi beljakovinami, posebno z dušikom nebeljakovinskega izvora. Velika količina vode vpliva na strukturo blata – pojavijo se driske. Zato tudi ob prehodu na zeleno krmo moramo poskrbeti za strukturnost obroka. Najlaže zagotovimo strukturnost obroka z dodajanjem sena. Seno je lahko slabše kakovosti, kar se tiče vsebnosti hranilnih snovi, ne sme pa biti pokvarjeno - **plesnivo**. Zadnja leta je velik problem vsebnost mikotoksinov v osnovni krmi, predvsem tisti, ki je bila dolgo časa izpostavljena vremenskim vplivom.

Pri prehodu krav molznic na pašo ali zeleno krmo moramo upoštevati nekaj zakonitosti :

- s staranjem zelene krme se zmanjšuje delež hranilnih snovi v njej in istočasno pada prebavljivost, povečuje se delež surove vlaknine
- prehod na zeleno krmo je potrebno narediti postopoma – vsaj 3 tedne
- postopoma povečujemo del zelene krme ali paše in zmanjšujemo del zimske krme
- pri krmljenju zelene krme je potrebno zaradi ustreznega delovanja mikroorganizmov v vampu dodajati manjše količine sena
- za izravnani obrok vključujemo energetske bogato močno krmo (koruzno silažo, žita, krmilne moke, pesne rezance ...)
- ne pozabimo na dodajanje ustreznih mineralno vitaminskih mešanic

Prehod na pašo ali zeleno krmo naredimo postopoma. Paziti pa moramo na izravnani dnevni obrok, kajti pašna oz. zelena krma vsebujeta veliko beljakovin in premalo energije, predvsem na začetku vegetacijske sezone pa mlada trava vsebuje premalo strukturne vlaknine, zato je obvezno dodajanje sena.

Sestavil : Janez Lebar un.dipl.inž.kmet.
Kmetijsko svetovalna služba pri
KGZS Murska Sobota

OBVESTILO

Obveščamo vse, ki želijo v letu 2012 oddati zbirno vlogo za neposredna plačila(subvencijo), naj ne pričakujejo nobenih predtiskanih podatkov z agencije, ter naj se čimprej prijavijo za vnos na svoji izpostavi KSS, da lahko vse vloge izpolnimo pravočasno.

KSS
F.Škalič kmet.inž

NABERGOJ veterinarski inženiring Moravske Toplice d.o.o.
RAZPISUJE

RAZPORED CEPLJENJ PRAŠIČEV PROTI RDEČICI V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

TOREK 10.04.2012 - MORAVSKE TOPLICE, CUBER, SUHI VRH, BRZINŠČEK
SREDA 11.04.2012 - TEŠANOVCI
ČETRTEK 12.04.2012 - SEBEBORCI
PETEK 13.04.2012 - NORŠINCI
PONEDELJEK 16.04.2012 - MLAJTINCI IN LUKAČEVCI
TOREK 17.04.2012 - MARTJANCI
SREDA 18.04.2012 - IVANCI
ČETRTEK 19.04.2012 - BOGOJINA IN BUKOVNICA
PETEK 20.04.2012 - MOTVARJEVCI
PONEDELJEK 23.04.2012 - FILOVCI
TOREK 24.04.2012 - IVANJŠEVCI IN SREDIŠČE
SREDA 25.04.2012 - ČIKEČKA VAS IN PORDAŠINCI
ČETRTEK 26.04.2012 - PROSENJAKOVCI IN BERKOVCI
PONEDELJEK 07.05.2012 - VUČJA GOMILA
TOREK 08.05.2012 - FOKOVCI IN SELO
SREDA 09.05.2012 - KRNCI IN IVANOVC
ČETRTEK 10.05.2012 - ANDREJCI IN KANČEVCI
PETEK 11.05.2012 - RATKOVCI IN LONČAROVCI

CENA CEPLJENJA ZA ENEGA PRAŠIČA JE 5 EVROV IN SE NE PONAVLJA.
 CEPI SE LAHKO VSE PRAŠIČE STAREJŠE OD 3 MESECEV STAROSTI. ZA CE-
 PLJENJE POKLIČITE 548 12 30, NAJPOZNEJE EN DAN PRED DATUMOM
 CEPLJENJA V VAŠEM KRAJU.

Nabergoj veterinarska ambulanta

samice. V času tovrstnega »vasovanja« mnoge živali postanejo žrtve prometa, medsebojnih bojev zaradi pravice do parjenja, v tem času je bistveno povečana nevarnost, da živali staknejo katero od prenosljivih bolezni.

Načeloma naj bi se sterilizirale vse živali, ki niso namenjene za nadaljnjo vzrejo, po sterilizaciji ali kastraciji se namreč živali nikoli več ne goni in skrbi z neželenimi mladiči ni več.

V našem okolju mačke spolno dozorijo nekje med petim in devetim mesecem starosti in takrat postanejo spolno aktivne, gonijo se skozi vse leto, z izjemo najhladnejših dveh, treh zimskih mesecev. Najprimernejši čas za sterilizacijo mačke je pri starosti šest mesecev, še pred prvo gonitvijo, sicer pa starostne omejitve, pri kateri se lahko mačka še sterilizira, ni. Dolgo je pri nas veljalo prepričanje, da bi naj imele mačke vsaj eno leglo in bi se jih naj steriliziralo šele po odstavitvi prvih mladičev, vendar je to mnenje zmotno, nima nobene strokovne podlage.

Mačke med gonitvijo zaradi fizioloških procesov v rodilih načeloma ne steriliziramo, pav tako pa se za sterilizacijo mačke med brejstjo odločimo le izjemoma, le ob tehtnem in zdravstveno utemeljenem razlogu.

Obnašanje sterilizirane muce se v bistvu v ničemer ne spremeni, edina razlika, ki jo opazimo, je ta, da se muca več ne goni, ni več spolnega obnašanja in z njim povezanih neprijetnosti. Roko na srce, marsikoga mačje ljubezenske pesmi in direndaj med gonjenjem spravljajo v slabo voljo, neredko proti mačkam, ki so v ljubezenskem zanosu, poleti palica, kamen ali še kaj hujšega. Sterilizirane in kastrirane živali v veliki večini primerov po posegu postanejo še bolj navezane na dom in lastnika, kar je vsekakor zaželeno, saj jih imamo vendar za svojo družbo in veselje. Nekatere muce so po sterilizaciji nekoliko manj aktivne, zato je potrebno biti pozoren na njihovo prehrano, da se po posegu preveč ne zredijo.

VETERINARIA MURSKA SOBOTA d.o.o.

MALA HIŠA zavetišče za živali d.o.o.

direktor: Marjan Ivan KERČMAR, dr.vet.med.

STERILIZACIJA HIŠNIH ŽIVALI (MAČK IN PSOVI)

Vsako leto se v našem okolju skoti bistveno več mladičev, kot pa se zanje najde novih, zaupanja vrednih in odgovornih lastnikov. Premnogi od teh mladičev pristanejo kot zapuščene, zavržene živali v okolju, kjer se morajo znajti sami, kot vejo in znajo. Na žalost le redki od teh nezaželenih mladičev najdejo svoj dom. Nekaj jih resda pride v zavetišča za zapuščene in izgubljene živali, še več pa jih žalostno konča nekje v naravi, pod kolesi avtomobilov ali pa njihovo mlado življenje ugasne pod kruto roko brezvestnega najditelja. Dolgo je prevladovala miselnost, saj to so vendar živali, ki se nagonsko znajdejo same, pa temu ni tako. Hišne živali, naši ljubljenci že predolgo živijo ob svojem gospodarju, tako, da je sposobnost preživetja brez pomoči človeka pri njih bistveno manjša, kot pa si povečini mislimo.

Lastnik, skrbnik živali ima možnost sterilizacije ali kastracije svoje živali na vseh veterinarskih ambulantah, ki jih v našem okolju ni malo. Preprečevanja rojstev neželenih mladičev skrbniku nenazadnje nalaga tudi Zakon o zaščiti živali, pa tudi odgovorno lastništvo živali, o katerem je v zadnjem času toliko govora, pomeni pa med ostalim prav to. S posegom kot odgovorni lastnik živali zmanjšate število zavrženih, nezaželenih in potepuških živali, ki predstavljajo dejavnike tveganja v našem okolju, saj so živali, ki niso pod nadzorom skrbnika, potencialni prenašalci mnogih bolezni, nevarnih tudi za človeka. Sterilizacija ali kastracija hišnih ljubljencev je hkrati tudi enostaven in varen način varovanja zdravja hišnih ljubljencev, saj se s posegom izključno vedenje hišnih živali, ki je že zavoljo nagonskega iskanja spolnega partnerja povezano z brezglavim tekanjem in iskanjem goneče se

PROMETNE NESREČE IN PREKRŠKI NA OBMOČJU OBČINE M. TOPLICE V LETU 2010 IN 2011

LETO	NESREČE S SMRTNIM IZIDOM	HUDA TELESNA POŠKODBA	LAHKA TELESNA POŠKODBA	SAMO MATERIALNA ŠKODA	SKUPAJ NESREČE
2010	0	3	16	22	41
2011	0	0	19	107	126
RAZLIKA	0	-3	+3	+85	-

KRŠITVE CPP (PREKRŠKI) V LETU 2011

- ZAKON O MOTORNIH VOZILIH - 11
- ZAKON O OBVEZNEM ZAVAROVANJU - 3
- ZAKON O PRAVILIH CESTNEGA PROMETA - 212
- ZAKON V VAR. CESTNEGA PROMETA - 220
- ZAKON O VOZNIKIH

V LETU 2010 JE UGOTOVLJENIH PREKRŠKOV - 520

V LETU 2011 JE UGOTOVLJENIH - 455 (-65)

Po podatkih, ki jih imamo so največ prekrškov storili vozniki osebnih avtomobilov.

Spoštovani občani to so podatki o prometnih nesrečah in prometnih prekrških ki so bili storjeni na cestah občine Moravske Toplice (2010 in 2011). Posredovani so od Policijske postaje Murska Sobota.

Glede na podatke o številu prometnih nesreč in številu prometnih prekrškov mislimo, da je za tako malo območje teh preveč. Te številke nam povedo, da moramo vsi skupaj kot udeleženci prometa poskrbeti za večjo varnost pri vožnji.

Franc ČARNI

HUMANI BIOMONITORING KEMIKALIJ V SLOVENIJI

Kaj je humani biomonitoring kemikalij?

Humani biomonitoring kemikalij je metoda, s katero ugotavljamo, kolikšna je izpostavljenost in obremenjenost ljudi z različnimi kemikalijami. Je načrtno merjenje in spremljanje koncentracij različnih ke-

(Raziskavo vodita Urad RS za kemikalije in Institut Jožef Stefan, sodelujejo pa tudi laboratoriji Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, ginekološke ambulante in bolnišnice ter regionalni zavodi za zdravstveno varstvo. V Pomurju sodelujemo Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota in Splošna bolnišnica Murska Sobota.

Nacionalni program biomonitoringa kemikalij v ljudeh je na konferenci predstavila prof. dr. Milena Horvat, Institut Jožef Stefan, aktivnosti v naši regiji pa Majda Pohar, dr. med. ZV M. Sobota ter Saša Benčak, Splošna bolnišnica M. Sobota)

mijskih snovi v vzorcih pri ljudeh - v krvi, urinu, materinem mleku, v lasih, nohtih ...

Ljudje smo v svojem vsakdanjem življenju stalno izpostavljeni na tisoče različnim kemikalijam: izpušnim plinom, dimu, prašnim delcem, različnim hlapnim organskim snovem, ostankom pesticidov, težkim kovinam... tako v svojem domačem okolju, na delovnih mestih, v prostem času, na cesti... Nekatere od kemikalij so tudi strupene (toksične).

Kolikšna je izpostavljenost ljudi določenim kemikalijam v okolju, je razmeroma malo znano, še posebej, kolikšna je dolgotrajna izpostavljenost nizkim odmerkom snovi.

V ta namen se je leta 2007 v Sloveniji pričel izvajati humani biomonitoring. Raziskavo vodita Urad RS za kemikalije in Institut Jožef Stefan, sodelujejo pa tudi laboratoriji Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, ginekološke ambulante in bolnišnice ter regionalni zavodi za zdravstveno varstvo

Potek raziskave

Prva faza raziskave je potekala od leta 2007 do leta 2010 v treh regijah - v osrednjeslovenski, jugovzhodni in notranjski statistični regiji, ločeno v treh različnih okoljih - v podeželskem in mestnem ter v okolju, ki je onesnaženo z industrijo. Od konca leta 2011 dalje poteka biomonitoring še v ostalih regijah.

V Pomurju sodelujemo poleg Zavoda za zdravstveno varstvo Murska Sobota še Splošna bolnišnica Murska Sobota. V projekt naj bi v vsaki regiji vključili 1000 preiskovancev, 50 žensk in 50 moških.

Preiskovanke so ženske, stare 20 do 40 let, ki so prvič rodile in je otrok star največ dva meseca. Za moške velja ista starostna meja. Poleg teh kriterijev je potrebno tudi, da preiskovanci na izbranem območju živijo ali delajo vsaj zadnjih pet let, niso kadilci, nimajo kroničnih bolezni, niso izpostavljeni določenim kemikalijam na delovnem mestu in da je nosečnost potekala normalno.

Preiskovancem se odvzamejo vzorci krvi, urina, materinega mleka in las. V njih se ugotavljajo koncentracije strupenih kovin, kot so kadmij, svinec, živo srebro in arzen ter nekatera obstojna organska onesnaževala (dioksini, furani, organoklorini pesticidi, poloklorirani bifenioli). Ugotavlja se tudi nekatere esencialne elemente - selen, baker in cink v krvi ter nekatere biokemijske kazalnike poškodb ledvic v urinu. Preiskave so popolnoma neškodljive in brez posledic.

Prvi cikel humanega biomonitoringa kemikalij v Sloveniji se bo zaključil leta 2014. Takrat bodo zbrani in analizirani vzorci iz vse Slovenije, vključenih bo več kot 1200 preiskovancev.

Vsi preiskovanci bodo po zaključku analiz prejeli obvestila o rezultatih z obrazložitvami. V primerih, da bi pri posameznem preiskovancu rezultati pomembno odstopali od referenčnih vrednosti, pa se sproti izvaja individualno obveščanje in svetovanje. Na osnovi rezultatov analiziranih vzorcev in ostalih podatkov bo izdelana ocena tveganja za zdravje ljudi ter načrt za nadaljnje ukrepe in raziskave. Biomonitoring kemikalij v ljudeh je velik in pomemben projekt. Pokazal nam bo, kakšna je obremenjenost ljudi s kemikalijami, ali so razlike v različnih regijah v Sloveniji in v primerjavi z drugimi državami ter kako naj ukrepamo naprej. Na osnovi dobljenih rezultatov bomo lahko spremljali

stanje na tem področju v prihodnjih letih, med drugim tudi stanje otrok tistih mater, ki bodo sodelovale v preiskavi.

Prvorodke in njihove partnerje lepo vabimo, da prislunhnejo informacijam o humanem biomonitoringu v materinski šoli ali pri svojem ginekologu ali v porodnišnici ter da se odzovejo povabilu za sodelovanje. Le tako bomo lahko izpeljali to pomembno študijo in prispevali k boljšemu vedenju o okolju, ki nas obdaja ter na svoj način pripomogli, da bo to okolje za naše potomce čistejše.

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

OBVESTILO

Lovska družina Prosenjakovci v skladu s 56. členom Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16. z dne 20.02.2004 in št. 17. z dne 12.02.2008) obvešča imetnike kmetijskih in gozdnih kultur na območju Lovske družine Prosenjakovci, da so imenovani pooblaščenca upravljavca lovišča za ocenjevanje škode na kmetijskih in gozdnih kulturah.

Lovska družina Prosenjakovci upravlja z loviščem na območju k.o. Berkovci, Čikečka vas, Fokovci, Ivanjševci, Kančevci, Lončarovci, Motvarjevci, Pordašinci, Prosenjakovci, Ratkovci, Selo, Središče, in delno k.o. Ivanovci ter Vučja Gomila.

Imenovani pooblaščenca so:

1. Ludvik Berden, stanujoč Berkovci 12, 9207 Prosenjakovci, telefon 02 544 11 12, GSM 041 328 255;
2. Marjan Burjan, stanujoč Mladinska ulica 1, Rakičan, 9000 Murska Sobota, telefon 02 524 10 56, GSM 051 352 565;
3. Štefan Kardoš, stanujoč Kančevci 71, 9206 Križevci v Prekmurju, telefon 02 544 11 10, GSM 031 838 164;
4. Ernest Kovač, stanujoč Domanjševci 101, 9206 Križevci v Prekmurju, telefon 02 554 11 65, GSM 031 472 721;
5. Davorin Novak, stanujoč Štefana Kovača 15, 9000 Murska Sobota, telefon 02 532 13 32, GSM 041 765 325;
6. Zoltan Polanec, stanujoč Čikečka vas 16, 9207 Prosenjakovci, telefon 02 544 12 37, GSM 031 694 779 in
7. Ludvik Rituper, stanujoč Jakobovo naselje 23, 9000 Murska Sobota, telefon 02 530 47 85, GSM 031 671 038.

Oškodovanec je dolžan po 56. členu Zakona o divjadi in lovstvu škodo na kmetijskih in gozdnih kulturah prijaviti v treh dneh od dneha, ko je škodo opazil in to pisno pooblaščenca upravljavca.

Prijava mora vsebovati: parcelno številko, katastrsko občino, kulturo, itd..

Ludvik Rituper, l.r.
predsednik

ÉRTESÍTÉS

A vadgazdálkodási és vadászati törvény (Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlönyének, 2004. 02. 20-ai 16. száma és 2008. 02. 12-ei, 17. száma) alapján, a Pártosfalvi Vadászegylet értesíti a Pártosfalvi Vadászegylet területén mezőgazdasági és erdészeti kultúrákkal rendelkezőket, hogy megtörtént a mezőgazdasági és erdészeti kultúrákon okozott vadkár becslésére jogosultak kinevezése.

A Pártosfalvi Vadászegylet a berkovci, a csekefai, a fokovci, az ivanjševci, a kančevci, a lončarovci, a szentlászlói, a kislafui, a pártosfalvi, a ratkovci, a seloi és a szerdahelyi, illetve részben az ivanovci és a Vučja Gomila-i kataszteri község területén rendelkezik vadászterülettel.

A kinevezett megbízottak:

1. Ludvik Berden, lakcím Berkovci 12, 9207 Pártosfalva, telefon 02 544 11 12, GSM 041 328 255;
2. Marjan Burjan, lakcím Mladinska ulica 1, Rakičan, 9000 Murszombat, telefon 02 524 10 56, GSM 051 352 565;
3. Štefan Kardoš, lakcím Kančevci 71, 9206 Križevci v Prekmurju, telefon 02 544 11 10, GSM 031 838 164;
4. Ernest Kovač, lakcím Domankosfa 101, 9206 Križevci v Prekmurju, telefon 02 554 11 65, GSM 031 472 721;
5. Davorin Novak, lakcím Štefana Kovača 15, 9000 Murszombat, telefon 02 532 13 32, GSM 041 765 325;
6. Zoltan Polanec, lakcím Csekefa 16, 9207 Pártosfalva, telefon 02 544 12 37, GSM 031 694 779 és
7. Ludvik Rituper, lakcím Jakobovo naselje 23, 9000 Murszombat, telefon 02 530 47 85, GSM 031 671 038.

A vadgazdálkodási és vadászati törvény 56. cikke értelmében, a károsult a mezőgazdasági és erdészeti kultúrákon okozott vadkárt, az ennek megállapításától számított három napon belül, írásban köteles bejelenteni az üzemeltető megbízottjának.

A bejelentésnek tartalmaznia kell a helyrajzi számot, a kataszteri község nevét, a kultúra fajtáját, stb.

Ludvik Rituper, s.k.
elnök

DRUŠTVENO OCENJEVANJE VIN VINOGRADNIŠKO SADJARSKEGA DRUŠTVA FILOVCI

Vinogradniško sadjarsko društvo Filovci je že dvanajsto leto zapored organiziralo društveno ocenjevanje vin. Že šesto leto sodelujejo z nami tudi vinogradniki iz Društva vinogradnikov Strehovci. Komisija je ocenila 86 vzorcev, od tega so prispevali 52 vzorcev člani VSD Filovci in ostali okoliški vinogradniki. Letošnja novost na ocenjevanju vin je bilo ocenjevanje vin za naziv – VINO OBČINE MORAVSKE TOPLICE. Ta naziv bo dobilo vino, ki bo ocenjeno z najvišjo oceno in lastnik tega vina bo vinogradnik, ki ima urejeno

vso dokumentacijo za prodajo vina. Občina bo to vino odkupila za promocijske in protokolarnе namene in ga na tak način tudi promovirala.

Precejšnja pričakovanja za vinski letnik 2011 so bila upravičena, zelo dobra ocena kvalitete je bila namreč podeljena večini ocenjenih vin. Pozitivno so presenetili, Sauvignon, Chardonnay, Sivi pinot, Traminec. Trideset vzorcev je dobilo zlato medaljo, kar pomeni, da so bili ocenjeni z oceno višjo od 18,10.

Razveseljuje dejstvo, da je kljub zahtevnosti letnika 2011 zelo malo vin z napako ali boleznijo, skupno le 13 %. Prevladujoča vzroka za izločitev sta bila bekser in oksidacija, kar se za večino vin lahko popravi.

Zap. št.	Št. vzor.	Ime in priimek	Bivališče	Sorta	Letnik	Povprečna ocena
1	144	Mesarič Franc	Bogojina 126	Zvrst	2011	18,23
2	137	Branko Zver	Bogojina 81	Zvrst	2011	18,17
1	151	Malačič Ivan	Filovci 142	Sauvignon	2011	18,63
2	102	Ivanič Drago	Bogojina 37	Sauvignon	2011	18,13
1	124	Vina Klar	Gen. Meistra 19 M.S.	Sivi pinot	2011	18,50
2	147	Jože Puhan	Bogojina 311	Sivi pinot	2011	18,37
3	105	Erniša Miran	Tešanovci	Sivi pinot	2011	18,20
4	143	Gutman Jože ml.	Filovci 15/a	Sivi pinot	2011	18,17
1	117	Horvat Martin	Ivanci 44	Rumeni muškat	2011	18,30
2	126	Vina Klar	Gen. Meistra 19 M.S.	Rumeni muškat	2011	18,20
1	121	Družina Vugrinec	Bogojina 111	Traminec	2011	18,33
2	112	Berden Alojz	Filovci 67 /a	Traminec	2011	18,27
5	133	Horvat Jožef	Filovci 357	Beli pinot	2011	18,13
6	135	Družina casar	Filovci 13	Beli pinot	2011	18,10
1	109	Berden Alojz	Filovci 67 /a	Chardonnay	2011	18,53
2	119	Malačič Ivan	Filovci 142	Chardonnay	2011	18,50
4	103	Družina Horvat-Berden	Filovci 136	Chardonnay	2011	18,33
6	107	Švenda	Filovci 323	Chardonnay	2011	18,27
7	150	Družina Berden	Filovci 108	Chardonnay	2011	18,27
8	139	Gabor Aleksander	Filovci 24	Chardonnay	2011	18,23
9	116	Horvat Martin	Ivanci 44	Chardonnay	2011	18,23
10	148	Camplin Igor	Bogojina 107	Chardonnay	2011	18,20
12	132	Horvat Jožef	Filovci 357	Chardonnay	2011	18,10
2	111	Berden Alojz	Filovci 67 /a	Šipon	2011	18,13
1	122	Družina Lenarčič	Filovci 61	Modra Frankinja	2011	18,17
2	118	Malačič Ivan	Filovci 142	Renski rizling	2011	18,30
4	110	Berden Alojz	Filovci 67 /a	Renski rizling	2011	18,20
3	125	Vina Klar	Gen. Meistra 19 M.S.	Laški rizling	2011	18,23
4	140	Lipič Peter	Sebeborci 131	Laški rizling	2011	18,13
6	128	Kučan Franc	Tešanovci 60	Laški rizling	2011	18,10

Spoštovani vinogradniki in bralci glasila Lipnica! Spoštujemo okolje v katerem nastajajo naša vina, ki so zibelka dragocenih okusov, tudi za tiste najbolj zahtevne izbrance in poznavalce vin. To dokazujejo številne zlato medalje s katerimi sta nagrajena trud in znanje naših vinogradnikov.

**Čestitke vsem vinogradnikom,
še posebej dobitnikom odličij.**

Manica Barbarič

NAJ BO TAKO KOT NEKOČ

S temi besedami je kulturno društvo Antal Ferenc iz Središča privabljalno zainteresirane na 3. tradicionalno česanje perja in lupanje bučnega semena, ki je potekalo v kulturnem domu v Središču.

Na vasi so nekoč dolge zimske večeri preživljali ob česanju perja in lupanju bučnega semena. Vmes so seveda tudi prepevali, moški pa so pripovedovali mastne šale. Ko so delo končali, so mizo pogrnili in postregli s skromno večerjo in pijačo.

Tako je bilo tudi v Središču, kjer je prireditelj povezovala predsednica kulturnega društva, Silvija Šanca, ki je pozdravila zbrane in spregovorila o tradiciji. Nato so pred ženske natreli perje, pred moške pa bučna semena. Nato pa so pridne roke začele z delom. Tudi tisti, ki so se prvič srečali s tem opravilom, do se hitro priučili. Med delom so seveda zapeli tudi lepe madžarske pesmi, na harmoniki pa je pevce spremljal Lajos Nemeč. Tudi domačega žganja in vina ni manjkalo, skrbeli smo za to, da se pevcem med delom ne bi izsušilo grlo.

Nekoč so s česanjem perjem polnili blazine in odeje, seveda pa danes namesto teh uporabljamo odeje iz drugih materialov. Poleg tega pa danes že pridelujejo buče ki imajo seme brez lupine, tako da bo to opravilo počasni šlo v pozabo. To bi radi preprečili, zato negujemo izročilo da bi ga spoznali tudi zanamci.

Ko je na mizah zmanjkalo dela, je prišel čas za tradicionalno večerjo, ki so jo postregli ob takih priložnostih: žolca, pereci, potica ter druge domače dobrote in pecivo. Seveda tudi na pijačo nismo pozabili, žejo smo tešili z belim in črnim vinom, žganjem in likerji. Naše prireditve so se udeležili tudi gostje iz sosednjih vasi in tudi iz zamejstva. S svojo prisotnostjo so nas počastili župan občine Moravske Toplice Alojz Glavač, predsednik PMNSS, Ferenc Horváth, župan naselja Magyarszombatfa in veliko drugih znanih oseb.

Četudi le za nekaj ur smo pričarali nekdanje lepe zimske večere. Prireditelj je bila zelo uspešna, kar dokazuje, da so se vsi dobro počutili in prijetno zabavali.

V Središču si bomo tudi v prihodnje prizadevali za ohranitev tega lepega izročila.

LEGYEN ÚGY, MINT RÉGEN VOLT

Ezzel a meghívóval csalogatta a Szerdahelyi Antal Ferenc Művelődési Egyesület az érdeklődőket, az immár harmadszor megrendezett hagyományos tollfosztásra és tökmagköpesztésre. Amire a Szerdahelyi kultúrotthonban került sor.

Télen, faluhelyen a hosszú estétét az emberek tollfosztással és tökmagköpesztéssel töltötték el. Közben szólt a nóta, a férfiak pedig zsíros vicceket meséltek. A munka végezetével pedig jött a szerény vacsora és ital is került az asztalra.

Igy volt ez Szerdahelyen is, ahol a rendezvényt Šanca Silvija, a ME vezetője nyitotta meg. Köszöntötte a jelenlévőket és felidézte ezt a régi hagyományt. Ezután az asszonyok elé toll, az emberek elé pedig tökmag került az asztalokra. Az ügyes kezek nekiláttak a munkának, és akik először csinálták nagyon gyorsan elsajátították. A munka közben szóltak a szép magyar nóták amelyeket Nemeč Lajos kísért harmonikán. Hazai pálinkával és borral kínálgattuk az embereket a munka közben, hogy a dalolás miatt a torkuk ki ne száradjon. Régen a megfosztott tollal tömték meg a dunyhákat és a vánkosoakat, amit sajnos ma már főlváltották a különböző más anyagokból készült takarók. Manapság már héjatlan tökmagot lehet termelni és ezért is kihaló félben van ez két szép hagyományos munka. Továbbra is igyekszünk ezt megőrizni és bemutatni az utókornak.

Lassan az asztalokról elfogyott a tennivaló, ami azt jelentette, hogy jöhet a hagyományos tollfosztásos vacsora. Az asztalokra mindenki elé kocsonya, perec, kalács és más hazai finom pogácsák, sütemények kerültek. Az italokról sem feledkeztünk meg, fehér és piros borral, pálinkával, likőrökkel olthatta mindenki szomját.

A rendezvényünkön nagyon sokan részt vettek a szomszédos falvakból és a határon túlról is. Jelenlétükkel megtisztelték bennünket Alojz Glavač, Moravske Toplice polgármestere, Horváth Ferenc a MMNÖK elnöke, Magyarszombatfa polgármestere és még sok más jeles személyiség.

Ha egy pár órára is, de sikeresen visszavarázsoltuk azokat a szép régi téli estétét, amit ez a rendezvény bebizonyított, hiszen minden résztvevő nagyon jól érezte magát és jót mulatott.

A jövőben is azon fogunk dolgozni, mi Szerdahelyen, hogy ez a szép hagyomány ki ne halljon, hanem maradjon meg örökre.

INTERVJU

CIMBALIST DARKO KRŽANKO, UČENEC V »ŠOLI ANDIJA SOBOČANA«

1) Glasbo, tudi cimbele, imate tako rekoč v genih, saj izhajate iz glasbene družine. Povejte nam kaj več o svojem očetu, izdelovalcu inštrumentov!

Spominjam se, da sem kot otrok pogosto stal ob svojem očetu Jožetu in ga z zanimanjem opazoval, kako je s palicami, ovitimi z vato, prebiral strune na cimbalah. Čez nekaj časa je v roki že držal violino in iz nje izvabljal nežne zvoke, spet drugič se je s prsti sprehajal po tamburici ali mandolini. Enako kot njegov brat Izidor, ki je igral na violino, je bil samouk, veselje do glasbe pa je prenašal na vse v družini in nas tako kasneje vse navdušil za igranje različnih inštrumentov, predvsem tamburic in mandoline. Rojen je bil v Vučji Gomili in v mladosti je dobil priložnost, da se je izučil za mizarja, pri čemer je potem tako pridobljeno znanje povezal tudi z veseljem do glasbe. V sosednji vasi Selo je namreč spoznal Jožeta Horvata - Cimbolaša, ki je igral na cimbele, za igranje na ta inštrument pa je potem navdušil tudi njega. Ob veselju, ki ga je imel v glasbi in v želji, da bi imel lastni inštrument, se je potem v svoji mizarški delavnici v Vučji Gomili lotil izdelave cimbal, na katere je po dokončani izdelavi vedno znova z navdušenjem tudi zaigral. Kasneje pa se je, tudi zaradi dotrajanosti prvih cimbal, lotil izdelave novih, in sicer takrat že v svoji mizarški delavnici v Fokovcih. Slednje so ga kot inštrument spremljale vse do njegove smrti v letu 2006 in so hkrati predstavljale vzpodbudo meni, da sem se tudi sam, sicer že kot odrasel, odločil za učenje igranja na cimbele. Na cimbalah, ki jih je izdelal oče, sem tako naredil tudi prve korake v procesu mojega učenja.

2) S katerimi besedami ali pojmi bi označili vašo prvo asociacijo

a) za zvok cimbal

b) za obliko cimbal

Madžarski skladatelj Zoltán Kodály je dejal, da je vsakomur najbližja tista glasba na katero se je njegovo uho navadilo v zgodnjem otroštvu. Mene osebno tako zvok cimbal vedno popelje nazaj v čas otroštva, ko sem opazoval in poslušal svojega očeta ob igranju na cimbele. Zvok cimbal tako, kljub svoji otožnosti, v meni vedno zbudi občutek brezskrbnosti, radosti in otroške igrivosti. Po svoji obliki pa me cimbele najprej spomnijo na mizo in polja. Mizo zato, ker je to nekako osnovna oblika cimbal, polja pa zato, ker so čez resonančno ploskev cimbal napete strune, ki so razporejene v posamezne vrste in polja. Ta »miza« in predvsem »polja«, po katerih se s palicami kot »orodjem« sprehaja cimbalist kot »sejalec« in »obdelovalec«, pa za razliko od klasične mize in polj, namesto »vsakdanjega kruha« ponujajo hrano za srce in dušo.

3) Ali gre pri igranju na cimbele za nostalgичne zvoke? Melos? Kolektivni spomin Panonske nižine? Na kaj spominjajo vas?

Po moji oceni gre za vse troje. Zvok cimbal se namreč enako lepo razlije čez pomursko ravnico kot tudi čez razgibane griče Goriškega, kot tak pa s svojo melodiko in harmonijo v poslušalcu zbuja spomine oziroma nostalgijo, oživlja pe-

strost in raznolikost domače pokrajine ter nas hkrati vodi v preteklost oziroma zgodovino te pokrajine.

4) Verjamem, da vas z Andijem Sobočanom povezuje prav posebna glasbena vez. Pa vendarle ne moremo mimo odnosa učitelj – učenec. Verjamem, da ne gre za tovrstni klasični odnos, ali pač?

Glede na to, da sem se za učenje igranja na cimbele odločil v odrasli dobi, moram povedati, da med mano in mojim učiteljem Andrejem – Andijem Sobočanom vsekakor ne gre za klasični odnos učitelj – učenec. Osebno me izredno veseli, da sem sploh dobil priložnost za učenje igranja na cimbele in to pri učitelju, ki ga izredno cenim, saj je eden redkih oziroma celo edini, ki je pripravljen svoje v preteklosti pridobljeno znanje igranja na cimbele prenašati na mlajše in malo »starejše« generacije - in to s še prav posebnim veseljem in zavzetostjo. Slednje še posebej pride do izraza pri nastopih, ki jih imamo njegovi učenci, bodisi v okviru učnih obveznosti bodisi ob drugih priložnostih. Posebej pa me veselijo tudi najini pogovori in razprave o cimbalah kot inštrumentu, in sicer z njegove tehnične plati. Tako sva sodelovala tudi pri izdelavi palic za igranje in obnovi njegovih cimbal, ki mi jo je zaupal in kjer sem mu sam lahko predstavil in tudi praktično uporabil svoje znanje na področju lesne stroke.

5) Kako dolgo poteka vaše učenje in igranje na cimbele? Kaj najraje zaigrate sami in skupaj z učiteljem?

Moje učenje igranja na cimbele sedaj poteka že četrto leto, in sicer dvakrat na teden obiskujem Glasbeno šolo Beltinci. Igranja na cimbele pa se, kot razkriva že sam naslov intervjuja in moji predhodni odgovori, učim pri Andreju - Andiju Sobočanu. Do sedaj sem se naučil že okrog petindvajset pesmi, pri čemer zbir teh pesmi vključuje prekmurske ljudske, slovenske ljudske, madžarske, nekaj pa je tudi sakralnih. Med temi so mi še posebej ljube prekmurske ljudske in sakralne, ki jih tudi največkrat zaigram. Skupaj z učiteljem pa največkrat zaigra Gyors csárdás ali Hitri čardaš, ki je prirejen za igranje dveh cimbalistov na enem inštrumentu (eden igra melodijo, drugi pa spremljavo). Dodam naj, da je učenje igranja na cimbele (mene trenutno najbolj navdušuje sama tehnika igranja) izredno zahtevno, ter kot tako zahteva izredno veliko vaje, to je vsaj dve do tri ure dnevno. Skupno je tako za mano že okrog 4000 ur vaj oziroma igranja.

6) Mnogi verjetno ne vedo, da so konice »palčk«, s katerimi se udarja na cimbale, iz vate? Povejte kaj več o tem.

Mnogi tega verjetno res ne vedo, pri čemer pa najprej velja pojasniti, da sta »palčki« oziroma palici, kot ju imenujemo cimbalisti sami, sestavni del inštrumenta - cimbal, saj sta tisti, s katerima se z udarjanjem po strunah, ustvarja zvok. Palici, prirejani desni oziroma levi roki, sta lahko izdelani iz različnih vrst lesa (oreh, sliva, akacija, bukev, lipa ...), sam pa se najbolj navdušujem nad palicama izdelanima iz orehovega lesa. Posamezno od palic, sicer izdelano iz enega kosa lesa, lahko razdelimo na spodnji del, imenovan tudi dlansko ležišče, osrednji ravni del in vrhnji, navzven v desno oziroma levo ukrivljen del. Ta vrhnji del pa je potem ovit z vato in sukancem in kot tak odločilen za barvo zvoka cimbal (mehko ali trdo ovijanje). Ovijanje vrhnjega dela palic z vato in sukancem je sicer del učenja igranja na cimbale, dodati pa moram, da sam kot mizar izdelujem tudi leseni del palic. Do sedaj sem jih izdelal že okrog dvajset parov, med drugim tudi iz lesa breskve in slive, ki sta rasli na domačem vrtu, podaril pa sem jih sošolcem v glasbeni šoli in tudi svojemu učitelju Andreju - Andiju Sobočanu, ki jih redno tudi uporablja.

7) So cimbale ena od dveh stvari, ki bi jih vzeli na samotni otok, če za transport morate poskrbeti sami?

Učenje na cimbale me izredno veseli in mi zelo veliko pomeni, tako da bi brez predhodnega razmišljanja moj odgovor vsekakor bil pritrdilen. Ko pa malo bolje razmislim in primerjam težo cimbal, ki tehtajo kar 108 kg, in svojo znatno nižjo telesno težo, pa bi za transport nedvomno rabil še nekoga ...

8) Ali ste si cimbale, na katere igrate sedaj, morebiti izdelali sami?

Kot sem povedal že uvodoma, so moji prvi koraki igranja na cimbale bili narejeni na inštrumentu, ki ga je izdelal oče. V nadaljnjem procesu učenja pa se je, tudi zaradi tehnike in dinamike igranja, pokazala potreba po nakupu inštrumenta z večjim razponom tonov. Po posvetu z učiteljem Andrejem - Andijem Sobočanom in nekajmesečnem iskanju sem tako na spletu zasledil ponudbo za prodajo koncertnih cimbal tipa Bohák, slednje po svojih tehničnih lastnostih trenutno veljajo za najbolj izpopolnjene. Tako sem potem navezal tudi stik z izdelovalcem in prodajalcem teh cimbal, to je z gospodom Szabó Jánosom iz mesta Salgótarján na Madžarskem. Slednji je eden izmed petih mojstrov, ki so v preteklosti delali v delavnici Lajosa Boháka v Budimpešti in tam opravili tudi mojstrski izpit za izdelavo cimbal. Madžarska pa sicer velja za domovino cimbal. V mesecu avgustu leta 2009 sem tako pri omenjenem gospodu, s katerim sem še sedaj v stiku, kupil koncertne cimbale tipa Bohák, izdelane v letu 2006. Le-te mi sedaj služijo za moje učenje in izpopolnjevanje znanja igranja na cimbale. Kot zanimivost pa naj dodam še, da mi je gospod Szabó János prijazno odstopil tudi tehnične načrte za izdelavo koncertnih cimbal tipa Bohák, kar me glede na moj osnovni poklic še posebej veseli in upam, da bom v prihodnosti tudi sam imel priložnost izdelati lastne cimbale.

Vprašanja: Janja Bürmen
Odgovori: Darko Kržanko

NAJ BO MIR, SVOBODA IN SOŽITJE

Te besede so bile osrednja nit prireditve na kateri so se Madžari občine Moravske Toplice spominjali madžarskega boja za svobodo in revolucije. Te besede so dajale in že 164 let dajejo moči, da verjamemo vase, da smo ponosni na svojo pripadnost.

Člani madžarske skupnosti občine Moravske Toplice so se najprej zbrali pri spominskem znaku v Motvarjevcih, kjer so po slavnostnem nagovoru predsednika krajevne skupnosti in krajšem priložnostnem kulturnem programu položili vence v spomin herojem boja za svobodo in revolucije. Osrednja proslava je potekala v vaškem domu v Prosenjakovcih. Naš praznik so s svojo prisotnostjo počastili ataše za kulturo veleposlaništva Madžarske v Sloveniji, Bíborka G. Molnár, poslanec madžarske narodne skupnosti, dr. László Göncz, predsednik PMNSS, Ferenc Horváth, župan občine Moravske Toplice, Alojz Glavač, poslanka Jasmina Opec, predsedniki svetov občinskih narodnih skupnosti, župani zamejskih naselij in druge pomembne osebnosti. Po zvokih madžarske in slovenske himne ter pozdravnih besedah namenjenih gostom, smo prisluhnili slavnostnemu nagovoru predsednice sveta Madžarske narodne samoupravne skupnosti občine Moravske Toplice, ki je spomnila, da se je marčevska mladina vzorno zoperstavila zatiralni oblasti, da je brez strahu izbrala najmočnejše orožje, moč iskrenih besed. Na kratko je predstavila zgodovino 15. marca, ki je prispeval k dvigu narodne zavesti Madžarov. Predsednica je poudarila, da je madžarski narod z bojem za svobodo in revolucijo 1848/49 dokazal, da je sposoben samostojnosti, da ima nacionalna čustva, da je dostojen slavnih prednikov. In to je naloga tudi današnjih generacij, ki mora pokazati, da ima dovolj volje in odločnosti za premagovanje še tako velikih ovir. Omenila je tudi aktualne gospodarske težave, rast brezposelnosti, zadolževanje ki še posebej obremenjuje naše območje, naša naselja. Ne le v ekonomskem, ampak tudi v moralnem pogledu. Poudarila je pomen tega, da lahko vaški ljudje svoj kruh zaslužijo v domačem kraju, da se otroci učijo v domačih šolah in da tukaj doživljajo svojo narodno pripadnost. Kar pa je še posebej pomembno, da v tem kraju, skupaj v sožitju živijo Madžari in Slovenci, žal pa se vedno najde kdo, ki podpira mednacionalne konflikte, česar ne smemo dovoliti. Seveda smo za svoj obstoj v prvi vrsti odgovorni mi sami, ki moramo storiti vse, da se bo v teh krajih ohranila madžarska beseda. Ne smemo pozabiti na pomen sožitja, saj bomo s skupnimi močmi premagali vse ovire. Preteklost je že večkrat pokazala, da se ne smejo podpihovati nasprotja, ker bomo potem namesto enotnosti imeli razpad, namesto bogatenja pa zaostajanje. Tega si pa nihče od nas ne želi. Ob koncu je vsem zaželela, da se ne bi le spominjali, ampak da bi imeli dovolj moči za uresničitev tega, kar je ljudstvo zahtevalo tudi pred 164 leti. »Naj bo mir, svoboda in sožitje!«. V priložnostnem kulturnem programu so nastopili pevci in plesalci dvojezične osnovne šole Prosenjakovci, recitatorji kulturnega društva Antal Ferenc iz Središča,

skupina ljudskih pevcev kulturnega društva Ady Endre Prosenjakovci ter folklorna skupina in recitatorji kulturnega društva József Attila Motvarjevci. Vaški dom v Prosenjakovcih se je napolnil do zadnjega mesta, kar dokazuje da nosi 15. marec pomembno sporočilo za vse Madžare. Slavnostna prireditev se je končala s polaganjem vencev pri spominskem znaku v Prosenjakovcih.

Alen Vugrinec

LEGYEN BÉKE, SZABADSÁG ÉS EGYETÉRTÉS

Ezek a szavak hangzottak el a Moravske Toplice-i magyarság megemlékezésén a magyar szabadságharc és forradalom tiszteletére rendezett ünnepélyén. E szavak erőt adtak és 164 éve minden tavasszal erőt adnak, hogy higgyünk magunkban, hogy legyünk büszkék a magyarságunkra.

A Moravske Toplice-i magyarság az idén először a Szentlászlói kopjafánál gyűlt össze ahol a helyi közösség elnökének beszéde és a rövid kultúrműsor után a kopjafa megkoszorúzásával rótták le tiszteletüket a szabadságharc és forradalom hősei előtt. A központi ünnepély a pártosfalvi faluotthonban volt megtartva. Ünnepélyünket jelenlétükkel megtisztelték Molnár G. Biborka, Magyarország szlovéniai nagykövetségének kultúrattaséja, dr. Göncz László, nemzetiségi parlamenti képviselő, Horváth Ferenc, az MMÖNK elnöke, Alojz Glavač, Moravske Toplice polgármestere, Jasmina Opec asszony, országgyűlési képviselő, a községi nemzetiségi önkormányzatok elnökei, a határon túli települések polgármesterei és még sok más jellegzetes személyiség. A magyar és a szlovén himnusz, valamint a vendégek köszöntése után Vugrinec Zsuzsi a Moravske Toplice-i Község MNÖK tanácsának elnöke mondott ünnepi beszédet. Beszédében elmondta, hogy a márciusi ifjak példaértékű cselekedetét hajtottak végre, amikor szembeszálltak az elnyomó hatalommal és nem félve a megtorlástól a legkeményebb fegyverrel, a tiszta szavak erejével indultak harcba. Továbbra röviden idézte március 15-e történetét, aminek a következménye az, hogy március 15-e a magyar nép öntudatra ébredésének ünnepe. Az elnök szavai szerint a magyarság az 1848/49-es szabadságharccal és forradalommal megmutatta, hogy él még egy nemzet a Kárpátok ölelő karjai között, amely képes az öngondolkodásra, amely képes hangot adni az érzéseinek, vágyainak, és amely méltó egykori dicső őseihez. Beszédében felszólított bennünket, hogy ma is ez a dolgunk, ma is meg kell mutatnunk, hogy létezőnk, hogy jelen vagyunk, hogy van elég elszántság és akarat bennünk, a muravidéki magyarságban ahhoz, hogy kilábaljunk a legnagyobb szakadék mélyéből is. Tovább a beszédében kitért az aktuális gazdasági nehézségekre, a növekvő munkanélküliségre, az eladósodásra, amely különlegesen súlyt a vidékünkre, falvainkra. Nemcsak gazdasági, de erkölcsi értelemben is. Hangsúlyozta, hogy nagyon fontos, hogy a falusi ember lakóhelyén kereshesse meg a kenyerét, itt tanulhassanak a gyerekei és itt élhesse meg magyarságát. Gondolataiban utalt arra is, hogy ezen a vidéken békében élünk együtt magyarok és szlovénok. De sajnos vannak, akik nemzeti ellentétet szítnak és uszítják egyik közösséget a másik ellen, amit ne engedjünk meg.

Megmaradásunkért az itt élő magyaroknak kell legtöbbet tenni, hogy a magyar szó a vidékünkön el ne vesszen. Az összefogásra a jövőben is nagy szükség lesz, mert közös erővel le tudunk győzni minden akadályt, de sajnos a múltunkból azt is látjuk, hogy ha nem a közöst keressük, hanem az ellentéteket szítjuk, akkor egység helyett osztódás, gyarapodás helyett fogyás, fejlődés helyett elmaradás lesz a megérdemelt jussunk. Amit semmi képen ne engedjünk meg magunknak. Az ünnepi beszéd végén mindenkinek azt kívánta, hogy ne csak emlékezzünk, de merítsünk erőt is ahhoz, hogy tenni tudjunk azért, amit 164 évvel ezelőtt kíván a nép. "Legyen béke, szabadság és egyetértés". Az ezt követő színvonalas kultúrműsorban fellépett a pártosfalvi KÁI énekkara és táncsoportja, a szerdahelyi Antal Ferenc ME szavalói, a pártosfalvi Ady Endre ME népdalköre és a szentlászlói József Attila ME néptáncsoportja és szavalói. A pártosfalvi faluotthon az utolsó helyig megtelt, ami azt bizonyítja, hogy március 15-e fontos üzenetet hordoz minden magyar ember számára. Az ünnepély a pártosfalvi kopjafa megkoszorúzásával fejeződött be.

Vugrinec Alen

SKUPAJ SMO PRAZNOVALI

15. marca smo praznovali madžarski državni praznik. Tudi v šoli smo se o tem veliko pogovarjali ter se veliko novega naučili. Prve tri šolske ure smo namenili temu prazniku.

Z učiteljico Elizabeto Gaál smo spoznavali pesmi, ki jih je napisal največji madžarski pesnik PetőfiSándor. Uglasbene pesmi smo tudi poslušali ter jih skupaj z učiteljico zapeli. Z veseljem smo prisluhnili zgodbi Bemapódobosa. Ogleдали smo si lutkovno predstavo, v kateri so nastopali učenci dramskega krožka.

Največ pa smo se seveda pogovarjali o pesniku, njegovih starših, prijateljih, skratka o njegovem življenju. Učiteljica nam je pokazala fotografije revolucije iz leta 1848, v kateri je pesnik PetőfiSándor izgubil življenje.

Ta dan mi je bil resnično všeč, saj je bil zelo pester, veliko novega pa sem se tudi naučila.

Lea Lainšček, 4. razred

KULTÚRNAPUNK VOLT

A magyar nemzeti ünnep alkalmából március 15-én kultúrnapunk volt az iskolában.

Erzsi tanító néni bejött az osztályunkba. Köszöntött bennünket, majd elmondta, mit fogunk ma csinálni. Először is megnéztük a drámai szakkör szindarabját. Az aszódi diák című jelenetet adták elő. Utána kaptunk kis könyvecskéket, amelyben benne voltak Petőfi Sándor versei, dalai. Ezek között van a Huszárgyerek című is. Aztán olvastunk egy olvasmányt: Bem apó dobosa. Beszélgettünk róla.

Amikor csengetett, elbúcsúztunk Erzsi tanító nénitől. Csak annyit mondhatunk, hogy nagyon jól éreztük magunkat.

Nina Novak, Sara Abraham, Emirian Dora, 4. osztály
(KÁI, Pártosfalva)

DAN ŽENA V MORAVSKIH TOPLICAH

Svet Krajevne skupnosti Moravske Toplice je 10. 3. 2012 krajankam Moravskih Toplic ob prazniku žena pripravil pogostitev s krajšim kulturnim programom. Zbrane sta nagovorila podžupan Geza Džuban in predsednica KS Cvetka Davidovski. V krajšem kulturnem programu so se pod vodstvom Mojce Antolin Golob predstavili Danijela Vaš, Nika Cvetko, Filip Cvetko, Florijan Herman in Ana Makoter. Zbrane so se ob dobri hrani in pijači, ter ob zvokih glasbe pozabavale pozno v večer. Vsaka prisotna je bila obdarjena z majhno cvetlico.

PLANICA, 17. 3. 2012

Na krilih uspehov naših orlov smo se tudi krajanji Moravskih Toplic odpravili na ogled poletov v Planico. Izlet je bil namenjen predvsem druženju naših krajanov, katerega je v današnjih časih veliko premalo, za najmlajše udeležence, ki so si polete v Planici ogledali prvič, pa nov kamenček v mozaiku pri spoznavanju naše prelepe dežele. Planiška velikanka je res veličastna, vzdušje v Planici pa tudi enkratno. Navijali smo za naše letalce, seveda pa smo bili navdušeni nad vsemi, ki so se spustili po letalnici. Dan smo zaključili polni vtisov, ob misli, da se bomo naslednje leto spet udeležili poletov pod Poncami.

SVET KS MORAVSKE TOPLICE

POMLADNI PRODUKTI PROJEKTA DOŽIVETJE PANONSKE GASTRONOMIJE

V prebujajoči se in cvetoči pomladi smo v sklopu projekta Doživetje panonske gastronomije, ki se izvaja v okviru OP SI-HU 2007–2013, razvili NOVE PRODUKTE na čezmejnem območju v številnih gostiščih v Pomurju oziroma v Županijah Vas/Zala.

Novi pomladanski produkti PANONSKI ZAKLADI (20. februar – 18. marec), PREBUJANJE POMLADI (19. marec – 15. april), ČAROVNIJE NARAVE (16. april – 20. maj) in CVETOČE ŽITO (21. maj – 17. junij) vas bodo navdušili s svojo svežino, ki jo prinašajo v tradicionalno kulinariko. Spomladanski vodeni kulinarčni večeri in meniji so predstavljeni v novi pomladni različici zloženske, ki jo dobite v TIC-u. Novost je tudi zemljevid gastronomije, ki bo nepogrešljiv pripomoček za turiste in domačine.

V projektu sodelujemo različni partnerji iz Slovenije in Madžarske, in sicer Območna obrtno-podjetniška zbornica Murska Sobota kot vodilni partner, Društvo za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot in Turistično-informativni center Moravske Toplice na slovenski strani, ter Trgovinska in industrijska zbornica županije Vas, Društvo vinske ceste v županiji Zala in Neprofitna organizacija Panonskih lokalnih proizvodov na madžarski strani.

TIC Moravske Toplice
Janja Bürmen

POMLAD 2012

Doživetje panonske gastronomije

Okusite pomursko kulinariko nekoliko drugače.

OB SVETOVNEM DNEVU CZ 1. MARCA V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

Vsako leto 1. marca obhajamo dan Civilne zaščite, ko se vedno znova spomnimo vseh nesreč dogodkov, ki so prizadeli človeštvo in ker je prav ta organizacija po svojih močeh in dobri organiziranosti pomagala ljudem.

Nesebičnost in požrtvovalnost je ob vseh primerih velika. Pripadniki te organizacije skupaj z drugimi tvegajo tudi svoja življenja, vse z enim namenom, da prizadetim olajšajo bolečine, ki so jih prizadele. In prav zaradi tega je dolžnost družbene skupnosti, da se ob tem dnevu spomni s skromnim priznanjem tistih, ki so se v nesrečnih okoliščinah posebej izkazali in vseh tistih, ki že desetletja stojijo na braniku, pomagati človeku in družbi v nesreči.

V naši občini so za svoje nesebično delo prejeli posebna priznanja Civilne zaščite naslednji: PGD Motvarjevci ZLATI ZNAK Civilne zaščite.

Vsem dobitnikom priznanj iskrene čestitke v imenu štaba Civilne zaščite občine Moravske Toplice.

Naj spomnim, da si v Štabu Civilne zaščite občine Moravske Toplice prizadevamo, da bi čim bolj združili in organizacijsko okrepili vse sile, ki so poklicane za pomoč v nesreči in bi tako bili vedno pripravljene uspešno nastopiti ob vsakokratni nesreči.

Prav gotovo tukaj nosijo levji delež Prostovoljne gasilske organizacije, ki so tudi primerno opremljene in tem moramo nameniti posebno skrb, v organiziranju - množičnosti in in primernem izobraževanju.

Posebni nesreči razen poplav in neurja v preteklosti na našem območju nismo imeli. Bilo je pa nekaj požarov, ki niso povzročili večje škode.

To pa nas ne sme zavesti, da tej organizaciji ne bi posvečali ustrezne skrbi. Pojavi v naravi so nepredvidljivi, kdaj koli se lahko zgodi, velik vihar, poplava, hude prometne nesreče ali pa obsežni požari in povsod moramo biti prisotni, pomagati ljudem v nesreči.

Poveljnik CZ občine Moravske Toplice
Štefan Jančarič

9. POHOD PO SLADKI POTI

V znamenju dneva žena, se je tudi letos zgodil že 9. pohod po Sladki poti, dolgi skoraj 13km. Na rahlo oblačno, skoraj sončno nedeljo, 11.3.2012, se nas je zbralo okrog 200

pohodnikov. Pot smo začeli pri gasilskem domu Ratkovci, se dobro okrepčali z domačimi sirnimi izdelki prve kmečke sirarne Gorički raj in dobrote ratkovskih gospodinj in se podali na pot proti Selanski rotundi, kjer smo slišali zgodovino in zanimivosti le-te. Nadaljevali smo skozi gozd proti DOŠ Prosenjakovci, kjer smo se posladkali z domačim medom. Po glavni cesti smo korakali naprej do Berkovec, do Česarjevega mlina, ki je bil zgrajen davnega leta 1930, se dobro okrepili z pecivom in namazi, ter vinom in čajem. Naprej smo se podali po lepem bregu in se spustili v Ratkovcih pri medičarski delavnici družine Celec Jožice. Tam smo prejeli medeno medaljo in se vrnili na začetno točko, v gasilski dom Ratkovci, kjer smo pojedli nekaj toplega za mesojedce in tudi vegetarijance. Za hrano in pijačo je poskrbela turistična kmetija Tremel iz Bokrač.

foto in tekst: Ana Celec

NE MEČIMO HRANE STRAN!

Pisalo se je leto 1993. **Kevin Carter** je bil fotoreporter v Sudanu (Afrika), ko je marca posnel naslednjo fotografijo. Objavljena je bila 26. marca 1993 v časopisu New York Times in bila leta 1994 nagrajena s Pulitzerjevo nagrado. Fotografija prikazuje od lakote obnemoglega otroka, ki se plazi proti razdelilnici hrane Združenih narodov, ki je bila locirana približno kilometer stran.

Na fotografiji se vidi, kako mrhovinar čaka, da otrok umre in da ga bo pojedel. Fotografija je pretresla ves svet. Nihče ne ve, kaj se je zgodilo z otrokom, tudi fotograf Kevin Carter ne, saj je področje zapustil takoj, ko je posnel fotografijo. Nekaj mesecev kasneje je, zaradi depresije, star komaj 33 let, naredil samomor.

Tole je bilo zapisano v njegovem dnevniku: "Ljubi Bog! Obljubljam, da nikoli ne bom metal hrane stran, ne glede na to, kako neokusna je in kako sit sem. Molim k tebi, da zaščitiš tega otroka, da ga vodiš in da ga zaščitiš pred lakoto in revščino. Molim, da bi bili bolj občutljivi na svet okoli nas in da ne bomo zaslepljeni s svojo sebično naravo, interesi in obnašanjem."

Upam, da bo ta fotografija v opomin, kako srečni smo in da nikoli ne bomo jemali stvari kot samoumevne!

Bojan Lukač

2. MEDNARODNO TEKMOVANJE V DEKLAMIRANJU

Na dvojezični OŠ Dobrovnik se je 7. februarja 2012 odvijalo 2. mednarodno tekmovanje v deklamiranju, ki so se ga udeležili najboljši učenci z osnovnih šol. Učenci so tekmovali razdeljeni v kategorije po posameznih razredih od prvega do devetega. Vsak razred je imel na izbiro 3 pesmi. Letos so v izboru prevladovali pesmi Svetlane Makarovič in Bine Štampe Žmavc. Učenci so si po lastnem izboru izbrali 1 pesem.

Med učenci iz 3. razredov se je uvrstila na 3. mesto učenka Ajda Barbarič, med učenci iz 6. razredov pa se je učenka Sara Tratnjek uvrstila prav tako na 3. mesto. Obe sta prejeli knjižni nagradi in pohvalo. Pohvalo pa so prejele tudi učenke Larisa Rac iz 7. razreda, Tjaša Plej iz 8. razreda in Zala Smodiš iz 9. razreda. Vse so se predstavile zelo uspešno pred strokovno žirijo (gledališki igralec Gorazd Žilavec, pisatelj Štefan Kardoš in prof. slovenščine na OŠ Črenšovci) in številnimi gledalci ter prejele zaslužen aplavz.

Mentorica na razredni stopnji: Nataša Kumin
Mentorica na predmetni stopnji: Marjetka Erdelji

PO UMETNOSTI DIŠI

V četrtek, 24. 11. 2011, so se učenci OŠ Bogojina, ki obiskujejo izbirna predmeta likovno snovanje 2 in gledališki klub, in učenci, ki so nadarjeni na gledališkem, literarnem in likovnem področju, udeležili UČNEGA DNE V LJUBLJANI z naslovom PO UMETNOSTI DIŠI. Spremljali so jih njihovi mentorji Jože Gutman, Marjetka Erdelji in Andrea B. Šemen. Ob 9. uri so imeli vodeni ogled prostorov studia Viba film. Z velikim zanimanjem so si ogledali prostore, v katerih snemajo večino slovenskih filmov, in poslušali predavatelja, ki jim je na zanimiv način predstavil zgodovino filma. Ogleдали so si tudi maskirnico in sobo s kostumi, v posebnem prostoru pa montažo zvoka in slike. Ob 10. 30 so si v Cankarjevem domu v Linhartovi dvorani ogledali gledališko predstavo LIVINGSTONOV POSLEDNJI POLJUB (Nana Milčinski/Siddharta). Predstava je bila zelo dobra, uživali so v glasbi in nastopu Siddharte. Sledil je vodeni ogled 27. knjižnega sejma – ŠOLSKI KNJIGOSLED (predstavitev najnovejše pesniške zbirke za najstnike Skriti grafiti avtorice Barbare Gregorič Gorenc, ogled in predstavitev najbolj znanih založb ...). Po vodenem ogledu so učenci opravili

še samostojni ogled knjižnega sejma in si kupili kar nekaj knjig. V MODERNI GALERIIJi so si ogledali stalno razstavo in prostore galerije. Čudovita dela umetnikov, slike, kipi ... in zanimivo predavanje o umetnosti so učence zelo navdušili. Z veseljem so se odpravili peš do STARE LJUBLJANE, TROMOSTOVJA in PREŠERNOVEGA SPOMENIKA, kjer je nastala skupinska fotografija. Za spomin!

»Le zakaj mora biti to tako težko? Vzeti si nekaj časa in vaditi svobodo.«

Na našem popotovanju smo se naučili, da ni nič težko; le čas, volja in ljubezen so potrebni, da lahko uresničimo tudi nedosegljivo. **»Lahko letim! Me slišite? LAHKO LETIM!«** /J. L. Galeb

Marjetka Erdelji

NAGRADA NA DRŽAVNEM LITERARNEM IN LIKOVNEM NATEČAJU SLOVENSКИH ŽELEZNIC Z NASLOVOM GREM Z VLAKOM

Učenci 7. a OŠ Bogojina so sodelovali na državnem literarnem in likovnem nagradnem natečaju Slovenskih železnic. Ustvarjali so na temo Grem z vlakom. Napisali so zelo lepe pesmi in spis. Za literarno glasilo in literarne prispevke v njem so prejeli priznanje in glavno nagrado - brezplačno vozovnico za izlet z vlakom po Sloveniji.

Na razpis se je odzvalo 198 osnovnih šol, prejeli pa so 886 literarnih izdelkov. Od teh je le 20 šol prejelo glavno nagrado, med njimi tudi učenci 7. a OŠ Bogojina.

MOJ VLAK BUDI SPOMINE

*Nekje iz daljave slišim vlak,
ki ustavlja moj korak.
V večer odmeva, spomin prebuja,
morda že na cilj zamuja.*

*A spomnim se še dni,
ko iz lokomotive vil se je še dim,
njen pisk odmeva, še živi,
čeprav preteklo je že mnogo dni.*

*Življenje teče, včasih ne izbira poti,
čeprav s spomini je povsodi.
Če že cilj ne čas ni pravi,
na vozni red nikar ne pozabi.*

*A vse posrka čas kot dim,
ki ohranja ga le spomin,
zamrl zvok, pisk hlapoma,
ko preglasil glas vaškega je zvana.*

*Zdaj zvon spet v noč odmeva,
da preteklost in sedanost združuje,
budi spomine, da popelje v čas,
prebudi pisk lokomotive, iz daljave vlak.*

Jan George Dravec, 7. a
OŠ Bogojina

POTUJEM Z VLAKOM

*Vlak že po tirih drvi,
le kam se mu tako mudi?
Veliko potnikov pelje,
da jih v širne kraje odpelje.*

*Jaz pa z njimi skupaj potujem
in si skozi okno kraje ogledujem.
Vidim tudi naravo
in jo opazujem z zasanjano glavo.*

*Čičipuha, čičipuha vlak hiti,
meni se pa od sreče v glavi že vrti.
Vznemirjenost, sreča in veselje,
to od vsakega človeka so želje.*

*Končno prispeli smo na cilj,
meni se pa niti ne sanja,
koliko prevozili smo milj.*

*To bil je krasen izlet,
ki odprl mi je okno v svet.*

Hana Nemeč, 7. a
OŠ Bogojina

IZ ROK V ROKE (R - R)

Ob koncu toplega januarja, na dan madžarske kulture, smo člani KS in KUD József Attila v Motvarjevcih priredili razstavo ročnodelskih izdelkov, starih predmetov in kulinaričnih dobrot. Spomnili smo se naših prednikov, ki so nam s svojimi spretnimi rokami zapustili bogato dediščino. Projekt, ki smo ga poimenovali Iz rok v roke, je sofinanciran v okviru Javnega poziva za zbiranje predlogov izvedbenih projektov za Letni izvedbeni načrt Lokalne akcijske skupine (LAS Goričko). Cilji, ki smo jih načrtovali, bodo pomembno vplivali na razvoj vasi, na ohranjanje dediščine, ki nosijo zgodovinske, kulturne in sporočilne vrednosti. Prenova kulturno-vaškega doma, restavriranje edinstvenih kalvinističnih nagrobnih spomenikov ter razstavljanje starih predmetov, ki pripovedujejo zgodbe o kulturi in o življenju v preteklosti, so ključni za uresničitev naših želja. Razstavo s kratkim kulturnim programom so si ogledali številni krajan, kar potrjuje pomembnost tovrstnih aktivnosti in razmišljanje v pravi smeri.

Krajanom Motvarjevcev in tudi širši okolici želimo do leta 2013 predstaviti bogato zgodovino naše vasi. S projektom »LAS Goričko« bomo lažje razvili in raziskali naše kulturne in zgodovinske vrednote, za katerimi sledi iz leta v leto bolj izginjajo. Če jih ne bomo začeli iskati, bodo kmalu povsem izginile.

mag. Valerija Danč Sabotin
KS Motvarjevci

KÉZRŐL KÉZRE (K - K)

Egy meleg január végi napon, a magyar kultúra napján mi, a József Attila Művelődési Egyesület és HK tagjai kézimunkákból és régi tárgyakkól álló kiállítást rendeztünk, amit a hagyományos kulináris javak koronáztak. Megemlékeztünk elődeinkről, akik szorgos kezekkel előállított tárgyakkól álló örökséget hagytak ránk. A Kézről kézre című projektet a LAS Goričko Helyi Akciócsoport társfinanszírozásával készítettük el.

A magunk által meghatározott célok jelentősen hozzájárulnak majd a falu fejlődéséhez, örökségvédelmi tevékenységéhez, aminek történeti, kulturális és üzenetértéke van.

A falusi kultúrotthon felújítása, az egyedülálló református síremlékek restaurálása, illetve a múlt életéről és kultúrájáról tanúskodó régi tárgyakkól rendezett kiállítás mind kulcsfontosságúak a kitűzött célok megvalósulásához.

A rövid kultúrprogrammal kiegészített kiállítást számos helybeli nézte meg, ami az efféle tevékenység fontosságáról győzött meg bennünket és a gondolkodást a helyes irányba terelte.

A szentlászlóiaknak és a környékelieknek 2013-ig szeretnénk a falu gazdag történetét bemutatni. A LAS Goričko projekttel könnyebben felkutathatjuk és fejleszthetjük történeti és kulturális értékeinket, amelyek évről-évre egyre inkább eltűnőben vannak. A múlt ismerete nélkül, a falu számára nincs jövő, nincs fejlődés.

Fordította: Rozgonyi Emőke

Evropski kmetijski sklad za podeželje: Evropa investira v podeželje

ZVONČKI ZA MAMICE

Jutro je kazalo svojo prijazno podobo in videti je bilo, da nam bo ta dan vreme naklonjeno. S starejšimi otroci – Saro, Tjašo, Štefanom in Blažem smo se dogovorili, da se bomo odpravili na pohod za Zlati sonček in to s prav posebnim namenom.

Praden smo vzeli pot pod noge smo se dogovorili, kam bomo šli in zakaj, ter ponovili vsa pravila, ki jih moramo upoštevati, ko smo na cesti. Obuli smo se, se toplo oblekli, na koncu smo si nadeli še varnostne brezrokavnike, da smo bili na cesti čim bolj varni.

Pot nas je vodila po glavni cesti skozi vas Prosenjakovci vse do Berkovcev. Na koncu vasi Berkovci smo zavili z glavne ceste proti gozdu. Najprej smo hodili ob robu gozda, nato smo se sprehodili tudi skozi gozd. Verjetno se sprašujete, kaj je tako zanimivega v tem gozdu? V Berkovskem gozdu rastejo zvončki, ki so ravno v tem času v najlepšem cvetenju. Gozd je od zvončkov tako bel, kot da bi imeli pod nogami kupe snega. Otroci se niso in niso mogli načuditi tolikemu številu zvončkom, ki so nas pozdravljali na vsakem koraku. Čisto spontano so začeli peti pesmico o zvončku, ki smo se jo učili v tednu, ki je bil za nami. A na previdno hojo med zvončki nismo pozabili, saj smo se že v vrtcu dogovorili, da zvončkov ne smemo pohoditi.

Ker pa je bil ravno ta dan še praznik – dan žena, smo se dogovorili, da bomo zvončke nabrali za mamice, ki ta dan praznujejo. Zvončke smo nabrali v majhne šopke, ter jih skrbno pripravili v vrečko.

Čas ob trganju zvončkov je tako hitro minil, da se niti nismo zavedali. Tako smo se morali odpraviti nazaj v vrtec. Med potjo smo opazovali prebujajočo se naravo, ter ljudi, ki so delali na poljih. Ko smo prišli nazaj v vrtec, smo vsem otrokom in vzgojiteljici pokazali, kaj smo nabrali. Otroci so iz zvončkov naredili majhne šopke. Podarili so jih svojim mamicam, ko so le-te prišle po njih. S šopkom zvončkov smo jim zaželeli vse najboljše za dan žena in jim s tem polepšali ta poseben dan.

Zapisala in fotografirala vzgojiteljica
Bernarda Koroša Pantović
iz dvojjezičnega vrtca Prosenjakovci

TÓZIKÉT SZEDTÜNK AZ ÉDESANYÁKNAK

A reggel kellemesen köszöntött ránk, látni lehetett, hogy az időjárás kegyes lesz hozzánk. Saraval, Tjašaval, Štefannal, Blažszal és szüleikkel elhatároztuk, a Zlati sonček-ért sétára indulunk, méghozzá egy egészen különleges indokkal.

Mielőtt az utat a lábunk alá vettük volna, megbeszéltük hova megyünk, miért, és elismételtük az úton való közlekedésre vonatkozó összes betartandó szabályt. Felvettük a lábbeliinket, melegen felöltöttünk és a fényvisszaverő mellényeinket is felvettük, hogy minél nagyobb biztonságban legyünk az úton. Utunk Pártosfalván keresztül vezetett egészen Berkovcig. Ott a falu végén a főútról letérve az erdő felé vettük az irányt. Eleinte csak az erdő szélén sétáltunk, majd az erdőn keresztül. Valószínű azon tűnődtek, mi is olyan érdekes abban az erdőben? A berkovci erdőben nyílik a tőzike, ami épp akkor volt a legszebb virágjába borulva. Az erdő olyan fehér volt a tőzikektől, mintha hókupacok lettek volna a lábaink alatt. A gyerekek nem győztek az utunkba kerülő számtalan tőzikeknek csodájára járni. Maguktól elkezdtek az elmúlt héten a tőzikeről tanult éneket énekelni. Az óvatos járásról természetesen nem feledkeztünk meg, hiszen még az óvodában megbeszéltük, hogy a virágokat nem szabad letiporni. Mivel pedig a berkovci erdőben való sétánk napja pont nők napjára

esett, megbeszéltük, hogy szedünk az édesanyáknak tőzikekét. A virágokat kis csokrokba szedtük, és óvatosan szatyorba raktuk. Virágszedés közben úgy eltelt az idő, hogy észre sem vettük. Vissza kellett indulnunk az óvodába. Útközben megfigyeltük az ébredő természetet, az embereket, akik a földéken dolgoztak, és közben az úton való óvatosságról sem feledkeztünk meg.

Amikor visszaérkeztünk az óvodába, minden gyereknek és óvónőnek megmutattuk mit is szedtünk. A gyerekek a tőzikekből kis csokrokat készítettek, amiket az anyukáknak ajándékoztunk, akik a gyerekekért jöttek. Ezzel a csokorral kívántunk nekik boldog nők napját, így téve különlegessé napjukat.

Írta és fényképezte Bernarda Koroša Pantović
a Pártosfalvi Kétnyelvű Óvodából
Fordította: Rozgonyi Emőke

JAZ – OSEBNO

ANITA BALAJC, diplomirana vzgojiteljica

1. V katerem letnem času ste rojeni? **PO ZIMI.**
2. Kje ste rojeni? **V MURSKI SOBOTI.**
3. Ura, ko ste rojeni? **22. 20h**
4. Poklic, ki ga opravljate? **TRENTNO SEM BREZPOSELNA.**
5. Vaš sanjski poklic? **BITI VZGOJITELJ.**
6. Vaša najljubša jed... **LIGNJI.**
7. Jed, ki je ne marate... **PANIRANO MESO.**
8. Vaša najljubša pijača... **VODA Z OKU-SOM.**
9. Pijača, ki je ne marate... **VSE KAR JE ŠUMEČE.**
10. Vaša najljubša barva... **ZELENA.**
11. Vaša najljubša žival... **MAČKI.**
12. Vaš najljubši film... **TWILIGHT.**
13. Vaš najljubši pevec/pevka... **JENNIFER LOPEZ.**
14. Vaš najljubši igravec/igralka... **ROBERT PATTINSON.**
15. Vaš najljubši nakit... **UHANI.**
16. Kraj, ki bi ga želeli videti, pa ga še niste... **TURČIJA IN EGIPT.**
17. Vaš hobi... **BRANJE RAZLIČNIH KNJIG.**
18. Najdražja stvar, ki ste jo kdaj kupili... **AVTO.**
19. Dejanje, ki ga obžalujete... **NIČ NE OBŽALUJEM.**
20. Dejanje, na katerega ste ponosni... **DA SEM DIPLOMIRALA.**

ÉN – SZEMÉLYESEN

ANITA BALAJC– okleveles óvónő

1. Melyik évszakban született? **... TÉLEN.**
2. Hol született?... **MURASZOMBATBAN.**
3. Hány órakor született? **... 22.20 ÓRAKOR.**
4. Foglalkozása **... JELENLEG MUNKANÉLKÜLI.**
5. Álomfoglalkozása... **ÓVÓNŐ.**
6. Kedvenc étele... **TINTAHAL.**
7. A „nem szeretem” étele **... RÁNTOTT HÚS.**
8. Kedvenc itala... **ÍZESÍTETT VÍZ.**
9. „Nem szeretem” itala **... MINDEN, AMI SZÉNSAVAS.**
10. Kedvenc színe... **A ZÖLD.**
11. Kedvenc állata... **MACSKÁK.**
12. Kedvenc filmje... **TWILIGHT.**
13. Kedvenc énekese... **JENNIFER LOPEZ.**
14. Kedvenc színésze... **ROBERT PATTINSON.**
15. Kedvenc ékszere... **FÜLBEVALÓ**
16. Egy hely, ahol még nem járt, de szeretné látni... **TÖRÖKORSZÁG ÉS EGYIPTOM.**
17. Hobbija... **KÜLÖNBÖZŐ KÖNYVEK OLVASÁSA.**
18. A valamikor is vásárolt legdrágább tárgya... **AUTÓ.**
19. Megbánt cselekedetei... **SEMMIT SEM BÁNTAM MEG**
20. Amire nagyon büszke... **HOGY DIPLOMÁT SZEREZTEM.**

Bernarda Koroša Pantović

NOGOMETÁŠI ČARDE NE POČIVAJO

Tekmovanje v 3 SNL vzhod se je že začelo, za nami sta že dve odigrani koli. Tudi tokrat so nas nogometaši Čarde razveselili z zmago 2:0 v gosteh proti Slovenski Bistrici, nato pa je sledil derbi kola za drugo mesto doma z Dravogradom. Izid je bil neodločen 0:0. Tako ostajajo nogometaši Čarde skupaj z enakim številom točk kot Dravograd na drugem mestu, za superiornim Zavrcem. Izida prvih dveh kol kažeta na dobro pripravljenost nogometašev Čarde, kljub temu, da se je igralski kader zmanjšal za kar pet igralcev. Vzroki za to so različni. Posebej smo lahko ponosni na zdaj bivšega igralca NK Čarde Darka Atanasova, ki nas je pozimi zapustil in okreplil vrste NK Nafta, ki nastopa v 1. SNL. Priprave na spomladanski del prvenstva so nogometaši NK Čarde pričeli že takoj po jesenskem delu. Že v novembru so začeli dvakrat tedensko s treningi v telovadnici in jih nadaljevali vse do februarja. V januarju so treninge dvakrat popestrili z vaditeljico aerobike. Ravno, ko so začeli s treningi na prostem, jim je zagodlo slabo vreme. To je bilo v začetku februarja, ki pa ni oviralo priprav, saj so igralci bili pripravljeni trenirati tudi v snegu in mrazu. Dobra pripravljenost se je kazala tudi v nekaterih pripravljalnih tekmah, kjer se je videlo, da znajo biti nogometaši Čarde s trenerjem Štefanom Šavlom trd nasprotnik za nemalo ekip.

Skozi zimo pa niso počivali tudi najmanjši. Vse selekcije so imele treninge tedensko na treh različnih lokacijah. Udeležili so se turnirja 6 nogometnih šol Pomurja v telovadnici v Ljutomerju.

Veselje do nogometa, rekreacije in druženja se kaže v vse večji udeležbi na treningih, kar nam že povzroča prostorsko stisko in pomanjkanje trenerjev.

Kaj več o dogodkih in rezultatih selekcij NK Čarde pa lahko preberete tudi na naši spletni strani www.nkcar-da.com.

Franc Kodila, predsednik NK Čarda

NAGRADNA KRIŽANKA: POKROVITELJ TIC M. TOPLICE

Pokrovitelj nagradne križanke je TIC občine Moravske Toplice. Svoje prostore ima na Kranjčevi ulici 3 v Moravskih Toplicah. Trem uspešnim reševalcem križanke bo TIC prispeval praktične nagrade v obliki informativnih in promocijskih edicij.

Geslo križanke, svoje ime in priimek ter naslov pošljite na dopisnici do torka, 22. aprila 2012 na naslov: Občina Moravske Toplice, Kranjčeva ulica 3, 9226 Moravske Toplice, s pripisom Križanka.

							BLAGOST, DOBROTA	NAVDUŠENEC NAD VSEM RUSKIM	KISLINA	OSTANEK DELJENJA KART	AVTOR: JANEZ DONŠA	TRNAT GRM	STAREJŠI SLOVENSKI KMEČKI POLITIK	OLIVER TWIST
							SESTRIN MOŠKI SORODNIK				MESTO V BRAZILJI (KRAJŠE)			
							NOGOMETAS PEL-LEGRINI				PROSTOR IZVEN IGRISČA			
							GENA ZENELI				OHČETNI GOST			ŠAHISTKA LIČINA
							OTOKAR FISCHER			PROSTOR ZA SEKANJE				
							LETALEC			IZVEDBA, RAZLIČICA				
	UVODNI DEL DRAMSKE IGRE	VINO IZ RIZA	VRSTA ČAPLJE, SVETA PTICA EGIPČANOV	POSODA ZA KUHANJE	ITALIJAN. IGRALKA MIRANDA	SKLON DAJALNIK				PEVEC MEGLIČ				
						ZALOŽBA OBZORJA				KALCIJ				
DOBRIKAVEC, PETOLIZNIK											ENOTA ZA MOČ			
											SANITETNI MATERIAL			
DROBNA CELIČNA ZRNCA								PRIPADNIKI DINARSKE RASE	MESTO V SEVERNI ITALIJI					
								UBALD VRABEC						
OZEK PAS KOPNEGA ALI MORJA						GL.MESTO LIECHTENSTEINA PISMENO POTRDILO				AKTINIJ		NEOMIKAN MLAD CLOVEK	VZVIŠEN PROSTOR, ODER (KNJIŽNO)	
										HOTELSKI APARTMA				
NASELJE JUŽNO OD KRŠKE VASI					POLITIČNI DELAVEC OTOK PRI DUGEM OTOKU							TELUR		
												NANDE V OTROŠKIH LETIH		
OLEG VIDOV			RUMEN POLDRAG KAMEN BIVŠI TENISAČ (IVAN)						KOLUMBIJSKI PEVEC (LA CAMISA NEGRA)					
									AIR INDIA SKUPINA BRANIMIRJA ŠTULIČA					
VRATA NA STADIONU				ŽENICA									NIZEK ŽENSKI GLAS NARAVNA NESREČA	
				SVINJSKI HRBET S KOSTMI										
SKOZI ATOMSKEGA JE ŠEL BOROVI POPOTNIK					SAMUEL COLT OD HOJE HITREJŠE GIBANJE			RAFAEL AJLEC		DEL SPREJEMNIKA				
										NADZEMNI DEL REPE				
RASTLINA ZA PRIDOBIVANJE OPIJA														
SLOVENSKI PESNIK (IVAN)								IZUM						
								IAN FLEMING						
SOPROG STEFFI GRAF AGASSI						VODNA KAČA Z DEVETIMI GLAVAMI					AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (TAYLOR)			
ZNAMKICA ZA NA URADNE LISTINE						ITALIJANSKA AVTOMOBILSKA TOVARNA IN NJENO VOZILO							NADLEŽEN IZPUŠČAJ, MOZOLJ	

Pravilna rešitev gesla prejšnje križanke: ČISTILNA NAPRAVA LUKAČEVCI

Med prispelimi pravilnimi rešitvami smo izžrebali: 1. GOMBOC NADA, ANDREJCI 6, 9221 MARTJANCI, 2. CASAR MARIJA, MOTVARJEVCI 5, 9207 PROSENJAKOVCI, 3. GOMBOC ALEKSANDRA, FILOVCI 5A, 9222 BOGOJINA. Nagrade Turistične kmetije – Vinotoč Passero, vrednostne bone za 25, 20 in 15 €, prejmejo po pošti.

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

APRIL 2012

Pripravlja: TIC Moravske Toplice, www.moravske-toplice.com

RAZSTAVA PIRHOV IN DOMAČIH DOBROT	Razstava pirhov, ročnih del in domačih dobrot.	M. Toplice, Terme Vivat	5. 4. in 6. 4. 2012, 9.00-15.00	DU Moravske Toplice	Rajko Janjič 031 838 164
VELIKONOČNI SEJEM	Sejem z izdelki domačih obrti na temo velike noči.	M. Toplice, pred evangeličansko cerkvijo	5. 4. – 6. 4. 2012 14.00–18.00 7. 4. – 9. 4. 2012 9.00–13.00	TIC Moravske Toplice v sodelovanju z rokodelci	TIC M. Toplice 02 538 15 20
RAZSTAVA MALIH ŽIVALI	Tradicionalna razstava, ki je ne zamudite.	M. Toplice, okolica hotela Vivat	6. 4. 2012 April	Terme Vivat	www.vivat.si info@vivat.si, 02 538 21 00
VELIKONOČNO KULINARIČNO DOŽIVETJE Z BORUTOM JOVANOM	Doživite velikonočno kulinariko!	M. Toplice Terme 3000, Restavracija Prestige	7. 4. 2012 19.00	Terme 3000	Terme 3000 02 512 22 00 www.termes3000.si
2. VELIKONOČNI POHOD	Pohod po prelepi pokrajini v okolici Filovca. Start pred gasilskim domom.	Filovci z okolico	9. 4. 2012 10.00	Mladinsko društvo Filovci	Anita Varga 031 617 095 Varga271@gmail.com
6. VELIKONOČNI POHOD	6. Pohod po Fokovcih z okolico. Pohodnik prejme izdelek društva, malico ter topel obrok. Dolžina poti: 10 km.	Fokovci, vaško gasilski dom	9. 4. 2012	KTD Ceker Fokovci	Kornelija Kianec 041 964 699 davorin.kianec@siol.net
4. VELIKONOČNA RAZSTAVA		M. Toplice, Terme 3000, hotel Ajda, galerija	Do 10. 4. 2012	Terme 3000	Terme 3000 02 512 22 00 www.termes3000.si
POHOD Z ISKANJEM SKRITEGA ZAKLADA	Pot bo vodila po bližnji okolici. Sledili boste smerokazom, ki vas bodo pripeljali do skritega zaklada.	Bogojina z okolico	20. 4. 2012 16.00	Bogojina. start pred vrtcem	Vrtec Bogojina in Vrtec Fokovci 02 547 14 17 041 304 881
1. JURJEV POHOD	Pohod po gričevnati pokrajini po Središču in sosednjih vaseh.	Središče, gasilski dom	22. 4. 2012 zbiranje 8.30, start ob 9.00	KD Antal Ferenc Središče	Silvija Šanca 051 360 863
DAN UPORA PROTI OKUPATORJU	Nestop pevskega zbora.	M. Toplice, Terme 3000	27. 4. 2012	Terme 3000	Terme 3000 02 512 22 00 www.termes3000.si
MORAVSKI TEK	Tek na progah različnih dolžin (200–3000 m).	M. Toplice	28. 4. 2012 13.00	OŠ Moravske Toplice	Branko Recek 041 389 905
PRVOMAJSKA TURISTIČNA TRŽNICA	Ponudba izdelkov domačih obrti	M. Toplice	28. 4. 2012	Občina Moravske Toplice in TIC Moravske Toplice	TIC Moravske Toplice 02 538 15 20
POSTAVITEV MLAJA IN PRIPRAVA KRESA	Tradicionalno kresovanje z veselimi druženjem.	M. Toplice	30. 4. 2012 20.00	KS M. Toplice v sodelovanju s Termami 3000	Cvetka Davidovska 031 702 540
KRESOVANJE	Zabavno kresovanje.	Krnci, vaško gasilski dom	30. 4. 2012	KS Krnci	Hul Štefan, 041 600 227 hul.stefan@gmail.com
POSTAVITEV MLAJA	Tradicionalno postavljanje mlaja skupaj z vaščani Magyarzombatfa	Središče, pri gasilskem domu	30. 4. 2012	KD Antal Ferenc Središče	Silvija Šanca 051 360 863
KRESOVANJE	Priprava kulturnega programa in okrasitev mlaja.	Filovci, pri ŠRC	30. 4. 2012	KS FILOVCI in vsa društva iz vasi	Andrej Baligač 051 322 252
KRESOVANJE	Druženje ob kresu.	Ivanovci	30. 4. 2012	TKŠD Ivanovci	Vesna Jakiša, 02 554 10 65
KRESOVANJE IN POSTAVITEV MLAJA	Mednarodno sodelovanje	Prosenjakovci - Magyarzombatfa mejni prehod	30. 4. 2012	KTD Ady Endre Prosenjakovci	Suzana Kovač 041 351 936
POMLADNI NOČNI POHOD	Pomladna nočna rekreativna prireditev, ki je ne smete zamuditi. Pot je dolga približno 10 km.	Krnci, start pred gasilskim domom	5. 5. 2012 21.30	KS Krnci	Bojan Lukač bobo.sp@gmail.com 051 227 775

OBJAVA REZULTATOV NATEČAJA

»FOTOGRAFIJA MESECA« - DECEMBER 2011, JANUAR IN FEBRUAR 2012

Komisija v sestavi Lado KLAR, Majda Lipič Prosić in Jožec Tkalec je izmed prispelih predlogov za fotografijo meseca decembra 2011, januarja in februarja 2012 izbrala 5 najboljših. Nagrade prejmejo:

1. mesto – 100 €

Avtor:
Dejan ROCNER
Naslov fotografije:
POT V NEZNANO
(Lončarovci)

2. mesto – 80 €

Avtor:
Melita GJERGJEK
Naslov fotografije:
DREVESA
(Pri Moravskih Toplicah)

3. mesto – 60 €

Avtor:
Tadej LAINŠČEK
Naslov fotografije:
GOZDNI ROB
(Motvarjevci)

4. mesto - 40€

Avtor:
Blaž KOROŠA
Naslov fotografije:
ZIMA
(Prosenjakovci)

5. mesto - 30€

Avtor:
Tadej PUŠNIK
Naslov fotografije:
TRIJE
(Moravske Toplice)

